

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Életrekeltés.

A romániai magyar kisebbség új szervezkedés előtt áll. Az elmúlt esztendő tapasztalatai azt igazolták, hogy Erdély magyarsága új helyzetében csak akkor képes elemi jogait és érdekeit megvédelmezni, ha szerves egységbe tömörül és így veszi fel a kényszerű küzdelmet a nemzeti léte elé tornyosuló akadályokkal szemben. Új és zavaros volt a helyzet, amelybe Erdély magyarsága az impériumváltozás után került. Csaknem egy évtizedig tartott, amíg ebben az új helyzetben tájékozódott a kisebbségi magyarság. Az első évek azzal teltek el, hogy az aktivitás és passzivitás eshetőségeit latolgattuk és ez a télenység sok biztos pozíciókat ragadta el, a melyekért most új akciót kell indítani.

Tíz esztendeig tartott, amíg rájöttünk arra, hogy kisebbségi életünk okos, erőteljes, egységes kisebbségi politika nélkül el sem képzelhető. A kisebbségi nemzetek politikai ideálja a jogok teljes szabadsága, politikai és kulturális téren a szabad fejlődés biztosítása nem egyéb, mint a világdemokrácia nagy programjának egyik alapvető tétele. Mi sem természetesebb, minthogy a kisebbségi jogokért küzdő pártok belételeben erőteljes helyet kell foglalni annak a szellemnek, amelyet a kisebbségi párt képviselni kíván: a kisebbségi nép demokratikus szellemének. Így tehát a demokrácia minden előrehaladásában, vívmányában részt kell kérnie a magyar kisebbségi pártnak. Hogyan is követelhetne jogot kisebbségi párt, hogyan is beszélhet szabadságról, ha a saját berkeiben nem honol a legteljesebb szabadság és demokrácia. Ez olyan logikus követelmény, ami elől nem térhet ki a Magyar Párt vezetősége.

Az új szervezeti szabályzat megalkotása bizonyítja, hogy a Magyar Párt vezetőségének nem is volt szándékában a pártszervezet demokratizálása elől kitérni. Örömmel fogadja minden magyar az új szabályzatot, mert a földművelő magyar paraszttól a városi magyar intellektuálisig ezen a demokratikus szervezeti szabályzaton keresztül lehetséges egy olyan erősen összekovácsolt lánchnak a megteremtése, amely magabizarsja az erdélyi magyar népkisebbség minden rétegét. Lehet, hogy a szabályzat gyakorlati megvalósításának első pillanata talán nem jár majd százszázalékos eredmények, de a tapasztalás rá fogja vezetni a szervezés nehéz munkáját végzőket arra, hogy a nép meghallgatása, a széles néprétegek kívánságának őszinte teljesítése a leghatalmasabb szervezőerő, amelyet csak valaha is igénybevehet politikai párt. És ha a pártvezetőség megkérdezi a józan magyar népet, mi a véleménye egyik, vagy másik felmerült kérdésben, akkor meglepően okos feleleteket fog hallani, amelyeket eredményesen fel is használhat a kisebbségi jólétért folyó nagy küzdelemben.

Az aradi magyarság megbízottai nem sokára megkezdik a nagy szervezési munkát. Elszélednek a magyar falvakba és tanyákra, ahol a magyar kisebbségi élet gyökere van, az a tő, amelyből jövőnk sorsunk kibomlik. A magyar gazda józansága, élni akarása, lelkesedése legyen a kövér, fekete humorus, amely kitermelje magából kisebbségi életünk elpusztíthatatlan, minden vihárral dacoló faóriását.

Argetoianu hazaérkezett.

Nagy tanácskozások a miniszterelnökökkel. — Nem lesz nagyobb változás a kormányban, csupán a pénzügyi tárcát veszi át Antonescu Victor.

(Az 'Aradi Közlöny' bucuresti-i tudósítójának távirata.) A liberálistárat kötött marsrutával emelte kormányra a király és ebben az értelemben prolongálta megbízatását a régens tanács is — írja mai politikai beszámolójában a Cuvantul. — Ami pedig Bratianu Ionel designálásának fő-feltétele volt, az örökségképen maradt Bratianu Vintilára is. És ezek közül a főfeltételek közül kettő volt a legfontosabb. Az egyik: a pártközi béke megteremtése és ezen keresztül a belpolitikai élet szanálása, a másik: a kölcsön megszerzése és ezáltal a kereskedelem és ipar szanálása. Az első feltétel teljesítésének lehetősége már megdőlt — állapítja meg a lap — s hogy a másikkal mi lesz, ezt ebben a pillanatban Romániában senki sem tudná biztosan megmondani. Lehet, hogy ma már az a helyzet, hogy a kölcsön ügye biztos, sőt egészen bizonyos. De csak abban az értelemben, hogy van ajánlattevő és van elfogadó. De lesz-e majd, aki ratifikálni is fogja azt a megegyezést, amit most a maga mentése érdekében az egész ország bőrére akar megkötni a kormány — kérdezi a továbbiakban a Cuvantul. Lesz-e párt, kormány, amely akceptálni fogja azokat a bizonyára súlyos feltételeket, amelyek csak óriási áldozatok árán nyitják meg a bőség zsílipjeit Románia számára. És a lap megadja a kérdésre a választ: nem! Romániában ma nincs, holnap pedig nem lesz olyan párt, vagy kormány, amely el fogja fogadni a Bratianu-kormány örökségét: egy amugy is roskadásig megterhelt állam uzsora-adósságát. Vagyis, mint végső konklúzió maradt az a tény. — mondja a Cuvantul — hogy a másik főfeltételnek is csak az egyik, könnyebb fele sikerülhet, a súlyosabbik, a gazdasági szanálás kérdése már nem. És pedig nem azért, mert erre fizikai ideje nincs, hanem mert erkölcsi ereje nem lesz a kormánynak — fejezi be megállapítását a lap — amely még nem tudjuk milyen arccal áll

majd a nép elé, hogy bejelentse újabb nagy „sikerét.”

Kormánykörökben egyébként már igen türelmetlenül várták Argetoianu-t, az uradalmak miniszterének visszatérését, akit táviratilag hívtak haza külföldről Bucurestibe s aki ma éjjel vissza is érkezett. A lapok előzetes értesülése szerint Argetoianu megérkezése után nyomban minisztertanács lesz, amelyen a miniszter beszámol külföldön végzett megbízatásának eredményeiről, Hogy miről szól ez a megbízatás, kormánykörökben a kérdést a legnagyobb diszkrécióval kezelik s mindössze annyit szivárgott ki, hogy a miniszter hazaérkezése után nyomban több nagyfontosságú törvényjavaslat előkészítéséhez fog hozzá. A jóslat be is vált, mert a Rador Argetoianu hazaérkezéséről a következőket jelent: Argetoianu ma éjjel visszaérkezett külföldi útjáról. Ma délelőtt megbeszélést tartott Bratianu Vintila miniszterelnökkel és Duca belügyminiszterrel, akiket informált külföldi tapasztalatairól.

A Lupta értesülése szerint Antonescu Victor a parlament megnyitása után leteszi pénzügyminiszeri esküjét. Minden más változást a kormány kebelében bizonytalan időre elhalasztották, még Mrazek is, aki távozni akart a kormányból, továbbra is megmarad az iparügyi minisztérium élén.

A mai nap másik érdekesebb politikai eseménye, hogy a kormány most már végleg elhatározta hogy az izmaili pótválasztásra nem állít lorgának ellenjelöltet. A Cuvantul szerint a kormány ezzel akarja dokumentálni jóindulatát lorgával szemben s egyszersmind elejét akarja venni annak, hogy a választási harcokból a nemzeti-parasztpárt újabb tőkét kovácsoljon magának. Itt írjuk meg különben azt is, hogy Averescu tábornok, aki jelenleg Olaszországban időzik, szerdán este Berlinbe utazik, ahol néhány napig marad.

Nagy a veszedelem a Duna romániai szakaszán

Hidroplánok robbantják a jégtorlaszokat. — Ostromállapot a veszélyeztetett területen. — Pozsonyban megszűnt az árvízveszedelem. — A londoni áradásnak 40 halottja van. — Vasúti katasztrófa Budapesten a nagy köd miatt.

(Arad, január 10.) Az enyhe idő tart tovább és nagyban folynak országsszerte az intézkedések az áradások elkerülésére. A munkálatokat nagyban hátráltatja az a körülmény, hogy ma reggel óta nagy köd ereszkedett le. A giurgiui jelentések szerint a Duna szintje tegnaptól ma reggelre újabb 37 centiméterrel emelkedett. A jégkéreg fölött rohanó ár ezzel másfél méteres mélységet ér el, sok helyütt azonban még mindig kilátszanak a hatalmas jégtorlaszok, amelyeknek szétbomlását ma újból megkísérelték, de minden különösebb eredmény nélkül. Hátráltatja a mentési munkálatokat, hogy ugyszólván egész napon át sűrű köd borította a Dunát. Ma reggel újabb utászcsapatok érkeztek a Giurgiu és Oltenita közötti, 20 kilométeres veszélyeztetett dunai szakaszra. Holnap megkezdik a védőtöltések felemelését és Ciriác közelében átvágják a gátat, hogy amennyiben a víz szintje elérné a maximális magasságot, utat nyissanak az

árnak, amely Ilfov megyén kívül most már Vlascomegyét is előntéssel fenyegeti.

Esti jelentések szerint a Duna romániai szakaszán teljes hosszúságban megkezdtek a védgátak megerősítését és a kikötők szétbontását. Brailában és Galatiban az összes rakparti raktárakat kiürítették, mert a víz már fél emeletnyi magasságban öntötte el az épületeket. Még meg nem erősített hírek szerint a sulinaí hid egyik középső pillérjét a jégtorlaszok megrepsztették. Silistra előtt a rohamosan emelkedő ár ellen homokzsákokkal erősítették meg a partot, azonban ez a védintézkedés csak órákig tarthatja magát. Ezen a szakaszon ugyanis a gátak teljesen elhanyagolt állapotban vannak s most vizsgálat indult meg annak a megállapítására, hogy a súlyos mulasztásokért kiket terhel a felelősség.

Ciriác közelében ma 500 munkás kezdte meg a vízlevezető zsilipek előkészítését, hogy szükség esetén megvithassák az utat az ár

előtt. Hír szerint a környékbeli lakosság kétségbeesetten titakozik a gát átvágása ellen, ezért valószínűleg holnapra már elrendelik a szigorított ostromállapotot. A kormány különben elhatározta, hogy a kedélyek megnyugtására kormánybiztost küld ki a veszélyeztetett területekre, aki felhatalommal intézkedne a mentési munkálatok tekintetében.

A pozsonyi jelentések szerint az árvízveszedelem elmúlt a város felett. A jég lassankint megszakadt és megindult, a város lakossága pedig a veszély elmúltának láttára lassankint lecsillapodott. A befagyott hajók kimentésére egyelőre semmi remény nincs.

A londoni jelentések szerint az angliai árvíz katasztrófának eddig negyven halottja van. A víz másfélméternyi magasságban áll a Westminster Park környékén az uccán, a házból lepedőkből font kötelek segítségével menekülnek meg. A Szent Tamás kórház földszinti termeiből már az éjszaka folyamán az emeletre szállították a betegeket.

Budapestről jelentik: Ma reggel óta sűrű köd uralkodik a városban és ennek következtében ma reggel a rákosi pályaudvaron súlyos szerencsétlenség történt. Garamvölgyi Imréné a vonatra akart felszállni, amikor a tclongó tömeg a sinekre dobta. Az uriaszony nem vette észre, hogy néhány lépésnyire van csak a vonat, amely a pályaudvar felé száguldott. Ottlik József volt állomásfőnök azonban észrevette a veszélyt és az asszony után ugrott, akit le akart huzni a sinekről. Azonban mielőtt a mentés sikerülhetett volna, a vonat mindkettőjüket elgázolta.

Városi segély

az aradi magyar színháznak.

Küldöttség Angel István dr. polgármesterénél.

(Arad, január 10.) Ma délelőtt Barabás Béla dr. vezetésével küldöttség kereste fel Angel István dr. polgármestert. A küldöttség tagjai a következők voltak: Széll Lajos dr., Deutsch Andor, Velcsöv Géza dr. és Szántay Lajos. Átadták a polgármesternek a többszáz aláírással ellátott memorandumot, amelyben a közönség arra kéri a város vezetését, segítsen a nehéz helyzetben levő aradi magyar színháznak, utaljon ki számára segélyt és enyhítse a szerződési feltételeket a színházzal szemben. Barabás Béla, majd Deutsch Andor szólalt fel a küldöttség nevében és arra kérték a polgármestert, hogy az 1928. évi költségvetésbe vegyen be egy összeget a színház szubvencionálására.

A polgármester válaszában kijelentette, hogy a kulturális szubvenciókra a látványossági adókból befolyt összegeket lehet csak fordítani. Ezért a jövő évi költségvetésbe nem vesz be a színház szubvenciójára külön alapot, hanem a látványossági adóból létesített kulturális alap terhére fog a jövő évre segélyt kiutalni az aradi magyar színháznak. A szerződési feltételeken azonban a város nem enyhíthet. Szendrey Mihály színházigazgatónak a szerződés megkötése idején tudnia kellett, hogy a feltételek nehezek és akkor kellett volna felszólalnia. Most, amikor a szerződéseket már megkötötték, nem lehet változtatni azon, mert a szerződést nem naptári, hanem színházi évre kötötték és az csak 1928. nyarán jár le. Addig a színháznak is, a városnak is teljesíteniük kell a szerződésben foglalt kötelezettségeket. A szerződés enyhítése helyett azonban valamivel többet kap a színház segélyként, úgy hogy mégis segítenek nehéz helyzetén. A küldöttség tagjai megköszönték a polgármester jóakarátát és megnyugodva távoztak.

Új típusu repülőgépek.

Londonból jelentik: Az angol légügyi minisztérium új típusu repülőgéppel kísérletezik, amely vízszintesen és függőlegesen is egyforma gyorsasággal repül, azonkívül meg tud mozdulatlanul állni a levegőben. A kísérlet alkalmával a gép függőlegesen felszállt és ugyanoda szállt le, 12 láb átmérője körül. Az új találmánynak nagy jelentősége van, mert nem kell ezentúl nagy repülőtereket létesíteni és a gépek fel- és leszállhatnak veszélytelenül a szűk uccákban.

Kiraboltak egy aradi főtisztviselőt.

A hűtlen cseléd fehérneműt lopott és megszökött.

(Arad, január 10.) Vakmerő lopás történt tegnap éjszaka Aradon. Győző Gyula textilgyári főtisztviselő tegnap este a Strada Bratiano (Weitzer-ucca) lakásáról családjával színházba ment. Amikor az éjszakai órákban hazaértek, a családot kellemetlen meglepetés fogadta. Egyik szekrény tárva-nyitva volt és abból több ruhanemű hiányzott. Becsengette szobalányát, aki a hiány láttára valósággal

megdöbbsent, mert szerinte a házban tartózkodó szakácsnén kívül senki sem juthatott a szekrényhez. A meglepetés azonban fokozódott, amikor kiderült, hogy a szakácsné eltűnt. Érdekes, hogy a közelben lakók közül többen látták, hogy a ház előtt egy automobil állt meg és a szakácsnő egy csomaggal kezében felült az autóra, amely elrobogott vele. A főtisztviselő kára több, mint tízezer lej.

Két vágóhídi alkalmazott beismerte bűnösségét

Hogyan folytak a jegymanipulációk az aradi vágóhídon. — Nem a város, hanem a földművelésügyi minisztérium a felettese az aradi vágóhíd igazgatójának.

(Arad, január 10.) Nagy érdeklődés közepette folyik az erélyes vizsgálat az aradi vágóhídi visszaélések ügyében. Angel István dr. polgármester tegnap este 11 óráig folytatta a kihallgatásokat, majd a felvett jegyzőkönyv egyik példányát átadta Alexandrescu Mihály dr. igazgatónak azzal, hogy a legsürgősebben válaszoljon az egyes vádpontokra. Az igazgatónak válaszában arra is ki kell térnie, hogyan történhetett az, hogy az alkalmazottak elhasznált jegyeket szerezhettek az irodából és azokat értékesíthették, azonkívül válaszolnia kell azokra a vádakra is, amelyeket a husiparosok az ő személye ellen emeltek, amelyek főleg a felekkel való bánásmódját illetik. A legsúlyosabb vádak a vágóhíd két tisztviselőjére, Creste Alexa és Weber Józsefre már be is igazolódtak s ők kihallgatásuk folyamán be is vallották bűnösségüket.

Egy régi trükk, amely nem vált be.

Kihallgatásuk során természetesen a két vágóhídi alkalmazott igyekezett kijutni a csávból és másokra áthárítani a felelősséget. Így egész egyszerűen azt a kijelentést tették, hogy a nemrég tragikus körülmények között elhunyt Fried Miklós dr. állatorvos, helyettes vágóhídi igazgató adta volna át nekik a jegyeket eladás végett és ők viszont azoknak árát Fried dr.-nak szolgáltatatták be. Már az első pillanatban nyilvánvalóvá vált azonban, hogy a bűnös vágóhídi alkalmazottak régi, nagyon elkopott trükköt próbáltak ezzel alkalmazni, halottakat belekeverni az ügybe, akik nem kelhetnek ki sírjukból és nem védekezhetnek a vádaskodások ellen. A Fried dr. ellen elhangzó vallomásokat épen ezért a vizsgálatot vezető hatóságok a kellő értékükre szállították le és tovább folytatták a kihallgatásokat, amelyek csakhamar beigazolták, hogy Creste Alexa és Weber József egyetlen szavukban sem mondtak igazat. Kiderült ugyanis nyomban a további vizsgálat folyamán az, hogy Fried dr. halála után is nyugodtan árusították továbbra is a vágóhídi jegyeket, amelyeket tehát így nem is kaphattak a néhai helyettes igazgatótól. Amikor Angel dr. polgármester erre vonatkozólag kérdést intézett a bűnös alkalmazottakhoz, azt felelték:

— Ezeket az újabb jegyeket úgy szereztük, hogy amikor Fried dr. adott nekünk eladás végett jegyeket, egy-kettőt elvettünk belőlük és a magunk számlájára adtuk el. Ezek a mostanában eladott jegyek így kerültek forgalomba.

Ez a vallomásuk sem fedte azonban a valóságot, mert a ma délelőtt felfedezett újabb részletek megcáfolták ezt is. A mérsárosok és hentesek ugyanis tegnap beszolgáltatottak Angel dr. polgármesternek a vágóhídon vásárolt jegyekből 12 darabot, amelyekről, a városi pénztárnál vezetett kimutatás segítségével, csakhamar kiderült, hogy január 4-én, tehát jóval Fried dr. halála után, adta őket el a városi pénztár és még ugyanazon a napon már újból el is adták a vágóhídon egy másik mérsárosnak. Így tehát hamarosan megdőlt a sikkasztó alkalmazottak nemtelen vádja az elhunyt ellen.

Szembesítik a sikkasztókat, akik ellen fegyelmi eljárás indul meg.

Creste Alexa, aki immáron 27 éve van a vágóhíd szolgálatában és csak most, az utób-

bi hónapokban tért bűnös utra, végül is töreldemesen bevallotta, hogy a jegyeket eladás végett Weber Józseftől kapta és a pénzt neki is adta át. Ezzel szemben Weber sehogyan sem akart emlékezni arra, hogy pénzt kapott volna társától az eladott jegyek fejében. Végül, miután Angel dr. látta, hogy így nem ér cél, szembesítette a két alkalmazottat és a kereszkérdések súlya alatt Weber is bevallotta, hogy társa igenis átszolgáltatta neki pénzt a jegyek fejében. Arra a kérdésre, hogy miért nem érvénytelenítették a használt jegyeket, azt vallották, hogy erre Fried dr.-tól kaptak utasítást, később azonban odamódosították vallomásukat, hogy a bélyegző, amelyvel az érvénytelenítést végezni kellett volna, eltűnt és csak hosszú idő múltán találták újból meg. A tanú kihallgatások a súlyos ügyben folynak tovább és a városi számvevőség most állítja össze a listát, amelyből megállapítható lesz, hogy végeredményben mennyi kár érte a várost e bűnös manipulációk miatt.

Ezzel kapcsolatban felmerült az illetékesek körében az a gondolat, hogy a bűnös alkalmazottakat a vizsgálat érdekében felfüggeszték állásukból. Ma érdeklődtünk a város vezetésénél eziránt is és azt a választ kaptuk, hogy ez még egyelőre korai, a vizsgálat még nincsen annyira előrehaladott stádiumban, hogy a felfüggesztés már most bekövetkezhessen. A város vezetősége azonban, ha elérkezettnek látja az időt, meg fogja tenni a kellő intézkedéseket a bűnös alkalmazottak ellen. Értesülésünk szerint egy-két napról van csupán szó és megtörténik a felfüggesztés, melyvel kapcsolatban arról is tárgyalás folyik, hogy a város átteszi az ügy aktáit az aradi királyi ügyészséghez és kémi fogja a bűnösök ellen a bünvádi eljárás megindítását. A város vezetősége elhatározta, hogy kérielhetetlenül jár el azzal, vagy azokkal szemben, akik a visszaéléseket elkövették.

A vágóhídi igazgató ellen csak a földművelésügyi minisztérium rendelhet el vizsgálatot.

Külön vizsgálat tárgyát képezik azok a vádak, amelyeket az aradi husiparosok maga Alexandrescu Mihály dr. igazgató ellen emeltek és amelyekre az igazgató a közeli napokban külön memorandumban reflektál. Ezekben főleg arról van szó, hogy az igazgató rosszul bánik a felekkel, szavakkal, sőt néha tettleg is inzultálja őket és teljesen önkényes módon vezeti a vágóhídat. Alexandrescu igazgató szóban már kijelentette Angel dr. polgármester előtt, hogy egyetlen vád sem állja meg a helyét, azonban a memorandumában részletesen kell kitérnie minden egyes pontra. Érdekes, hogy amennyiben az igazgató ellen bebizonysodnának egyes vádpontok, a város vezetősége, amely különben felettes hatósága az igazgatónak és állatorvosi karnak, nem intézkedhet ügyében, hanem a közigazgatási törvény értelmében felterjesztést kell tennie a földművelésügyi minisztériumnak és kérnie, hogy az delegáljon egy vezérfelügyelőt a fegyelmi vizsgálat levezetésére. A városházi előzetes vizsgálat megtörténte után a permanens-bizottság fog dönteni ebben a kérdésben. Ma délután öt órakor egyébként Angel István dr. polgármester folytatta a kihallgatásokat, amelyek a késő esti órákig tartottak el.

Gyilkossággal vádolt aradi háztulajdonos.

Akit alkohalmámora tett bűnössé. — A magyar rendőrhatalóságok megkeresésére tartóztatták le a háztulajdonost.

(Arad, január 10.) Az aradi államrendőrség ma este letartóztatott egy gyilkossággal vádolt aradi háztulajdonost, aki kihallgatása alkalmával beismerte, hogy éveken ezelőtt tényleg gyilkosságot követett el Békésgyulán. A rendkívül érdekes esetről a következőket jelenti az Aradi Közlöny:

Az elmúlt napokban lírat érkezett az aradi rendőrségre a bucuresti-i külügyminisztériumtól, amely a magyar külügyminisztérium átíratá alapján felhívja az aradi rendőrséget, hogy egy állítólag Aradon tartózkodó, Cséfal Páter nevű embert tartóztasson le. Cséfal Páter a magyar hatóságok gyilkosság bűntette miatt körözik. A rendőrség megindította a nyomozást s a mai napon megállapította, hogy a str. Grivitei (Miklós-ucca) 212. számú házban lakik egy hasonló nevű ember, aki a háznak is tulajdonosa. Megidézték a rendőrségre és kihallgatták. Elmondotta, hogy hat esztendeje lakik Aradon és Békésgyuláról költözött ide.

— Magát azzal vádolják a magyar hatóságok — mondotta a rendőrtiszt — hogy Békésgyulán gyilkosságot követett el.

Cséfal nyugodtan hallgatta a vádat s megszólalt:

— Igen kérem, megöltem egy asszonyt...

Ez a nyílt vallomás nagy meglepetést keltett a bűnügyi osztályon tartózkodó rendőrtisztek között, akik hozzá vannak szokva a makacs tagadásokhoz. Cséfal Páter pedig elmondotta a gyilkosság történetét. Évekkel ezelőtt történt, amikor még szenvedélyes alkoholist volt, hogy egyszerre epileptikus rohamot kapott. A rohamok nagyon gyakran megismétlődtek, orvoshoz ment, aki azt tanácsolta, szokjon le az itálról, akkor meggyógyul.

— Nem bírtam abbahagyni az ivást. —

folytatta vallomását. — Pedig elvitte egészemet, elvitte vagyonomat és végre miatta követtem el a legnagyobb bűnt, amit ember el követhet: gyilkoltam...

Cséfal megindulás és szenvedély nélkül mondja el ezeket a dolgokat. Ugy beszél az alkoholról, mint egy másik személyről, aki az ő nevében bűnöket követett el.

— Mindent az alkohol csinált — mondotta. Egy ízben Griesztermann Ábrahám korcsmájában iszogattam és mikor már fejembe szállt az ital gőze, belekötöttem mindenkibe és pálinkát követeltem a korcsmárosnétól. Griesztermanné nem adott. Erre elvesztettem fejemet. Rámjött a roham, felkaptam egy sarokba támasztott szekercét és egyetlen csapással kettérepesztettem az asszony koponyáját. Nem emlékszem többre. Csak akkor tértem magamhoz, amikor már a tömlőben voltam. De nem lettem józan hónapokon keresztül. Homályosan emlékszem az akkori eseményekre. Tudom, hogy tárgyalások voltak. Biróság elé állítottak, azután bedugtak egy elmeegógyintézetbe. Két esztendeig kezeltek ott. Gyógyultan hagytam el az elmeorvóházat. Aradra jöttem, családot alapítottam s szorgalmas munkával házat szereztem magamnak. De szesz ital azóta nem volt a számban.

Eddig tart Cséfal Páter elbeszélése. A mennyiben megfelel a valóságnak, úgy a magyar hatóságok megszüntetik ellene az eljárást, mert állítása szerint, elmezavaradottan követte el a gyilkosságot. Mindenesetre érdekes, hogy most évek múltán kéri Cséfal kiadatását. Az aradi háztulajdonost holnap átszállítják az ügyészségre és megindulnak a diplomáciai tárgyalások Cséfal kiadatása érdekében.

Feliüggesztették

az aradi tüdőkórházi gondnok elbocsátását

Belügyi vezérfelügyelő vizsgálja felül a visszaélésekkel vádolt gondnok ügyét.

(Arad, január 10.) Beszámoltunk arról, hogy a prefektus intervenciójára a belügyminisztérium kívánja lefolytatni a vizsgálatot Jonas Vasil, a tüdőszanatórium elbocsátott gondnoka ügyében. Ma megérkezett a belügyminiszteri távirat az aradi városházára, amely közli, hogy a minisztérium feliüggeszti a város permanens bizottságának elbocsátó végzését addig, amíg felül nem vizsgálja az ügyet és egyben megjelöli Peter Julian belügyi vezérfelügyelőt, aki a vizsgálatot le fogja vezetni Jonas ügyében. Értesülésünk szerint a város vezetősége arra hivatkozva, hogy Jonas nem volt végleges tisztviselő, és így nem is szükséges fegyelmi eljárás ahoz, hogy őt elbocsáthassák, tiltakozni akar a miniszteri beavatkozás ellen.

ja az ügyet és egyben megjelöli Peter Julian belügyi vezérfelügyelőt, aki a vizsgálatot le fogja vezetni Jonas ügyében. Értesülésünk szerint a város vezetősége arra hivatkozva, hogy Jonas nem volt végleges tisztviselő, és így nem is szükséges fegyelmi eljárás ahoz, hogy őt elbocsáthassák, tiltakozni akar a miniszteri beavatkozás ellen.

Aradon bujkál Mandlné gyilkosa.

Bizalmas értesítések érkeztek az aradi rendőrségre. — Nagy apparátussal kutatnak a megszökött gonosztevők után.

(Arad, január 10.) Általános izgalmat keltett, különösen a nyomozó hatóságok körében az a vakmerő szökés, amely az elmúlt hetekben történt az aradi ügyészség fogházából. Mint akkoriban jelentette is az Aradi Közlöny, a rablógyilkos Albert Antal és két fogolytársa kibontották börtönük falát és megszöktek a törvényszék épületéből. A rendőrségi nyomozás valószínűnek tartotta, hogy a szökevények a határ felé vették útjukat és sikerült át szökniük Magyarországra. Táviratilag értesítették a határmenti magyar hatóságokat a három veszedelemes ember szökéséről, de ezzel egyidőben Arad megye csendőrsége és az aradi államrendőrség karöltve kutatott a rablógyilkos és társai után, akik annyira elszánts és vakmerő emberek, hogy azt sem tartották illetékes helyen kizártnak, hogy Aradon, vagy a környéken bujkálnak.

Mint emlékeztetés, Albert Antalt a Mandl-

féle rablógyilkosság elkövetése után néhány nappal fogták el a Maros partján. Elfogatása és annak izgalmas előzményei is bizonyítják, hogy ez a vakmerő ember minden gonoszra képes. Balan komisár kutatott akkoriban detektívek kíséretében a rablógyilkosok után s így tudták meg, hogy egyikük egy Radnai-uti korcsmában mulat. Behatoltak a korcsmába, de Albert észrevette a rendőrség embereit és az udvarra futott, átmászott a kerítésen és kimenekült a Marospartra. A detektívek utána és egyiknek sikerült is utólna. Albert megtámadta a detektívet, ledobta a töltésről és tovább rohant. Balan komisár nyomában volt és többször megállásra szólította, majd revolverével feléje lőtt. Albert megtorpant, de az oldalába kapott súlyos sebével is ellenállásra gondolt, csak nehezen sikerült ártalmatlanná tenni. A kórházba szállították, ahonnan szintén szökni próbált. Az ügyészség fogházából három ízben kísérelte meg a szökést, végre negyedszer sikerült.

Egyik megszökött társa Griesz Mihály veszedelemes betörő, aki sokszor ült az aradi ügyészség fogházában. A másik, Jegyinnak Pál, egyszerű kerekpártolvaj, akit a két gonosztevőnek sikerült rávennie, hogy velük szökjön. Tegnap este bizalmas értesítés érke-

FIGYELMEZTESSE

a kereskedőt,
ha elfelejt
Önnök vásárlása után „AMITIÉ” bélyeget adni!

zett a rendőrségre, hogy Griesz Mihály Aradon tartózkodik. A megszökött betörőnek, egyik legfontosabb ismertető jele, hogy jobbkezéről három ujj hiányzik. A rendőrség ma éjszaka szigorú razziát tartott és a razziázó rendőrök előállítottak egy embert, akire ráillett Griesz személyleírása. Kiderült azonban, hogy egy nagylaki ipáros az illető. Később olyan jelentések is érkeztek, hogy Albert Antalt többen látták volna Aradon. A rendőrség felkereste Albert Aradon lakó barátnőjét, aki tagadja, hogy barátja itt tartózkodna, azt állítja, hogy hónapok óta nem látta és nem hallott róla semmit. A rendőrség azonban tovább kutat és az összegyűjtött adatok alapján remény van arra, hogy Albert Antalt és társait hamarosan sikerül letartóztatni.

Ehalsztolták a cluji diákpör.

Keller kapitány nem kapott még kártérítést.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának telefonjelentése.) Ma délutánra volt kitűzve 25 cluji egyetemi hallgató perének tárgyalása a hatodik hadtest hadbíró-sága előtt. A hadbíró-ság délután meg is kezdte a tárgyalást, amelynek elején azonban kitűnt, hogy a tanúk egyrésze nem jelent meg, ezért a bíróság a per tárgyalását holnapra halasztotta. Ugyancsak holnap tárgyalja a hadbíró-ság Vaiszlovich támadóinak perét is.

Az oradeai diákszavargások alkalmával — mint ismeretes — a tüntetők súlyosan inzultáltak Keller, amerikai kapitányt, aki a kártérítési igényt emelt a kormány ellen. Egyes budapesti és erdélyi lapok tegnap arról adtak hírt, hogy Keller kapitány már meg is kapta a 100 ezer dolláros végkielégítést és Budapesten keresztül visszautazott Newyorkba. Oradeai tudósítónk ezzel szemben megállapította, hogy a hír legalább is korai. Keller kapitány Oradeán élő családjától azt a választ kapta, hogy a kártérítésre vonatkozó vizsgálat és tárgyalás még mindig nem ért véget és Keller kapitány eddig még egyetlen dollár kártérítést sem kapott.

Ujjászervezik

az aradi és aradmegyei Magyar Pártot.
Nagy arányokban indul a munka az aradmegyei magyarság beszerzésére.

(Arad, január 10.) A Magyar Párt központja átirattal fordult az aradi Magyar Párthoz, s felszólította, hogy erőteljesen lépjen hozzá a Magyar Párt ujjászervezéséhez. Az új szervezkedés lényegében a következőképpen megy végbe: Tíz-husz család egy szomszédságot alkot majd. Két-három ilyen szomszédság azután egy „tanyát” alkot. A város vagy falu összes tanyagazdái alkotják az altagozat intézőbizottságát. Ez az intézőbizottság megválasztja tisztikarát, a megválasztott elnök pedig hivatalból tagja a vármegyei központi intézőbizottságnak.

A Magyar Párt aradi tagozata elhatározta, hogy most fog hozzá a szervezkedési munkálathoz, mivel a vidéki lakosság beszerzése téli időben sokkal könnyebben lehetséges mint tavasszal, vagy nyáron, amikor a mezői munkák nagyon elfoglalják a földművesnépet. A szervezési munkálatok elvégzésére bizottság alakul. A beszerezett párttagozat tagjai új tagsági igazolványokat kapnak, amelyeket a központ állít ki részükre és küld szét. A Magyar Párt aradi tagozatának ujjászervezése elé széles rétegekben érdeklődéssel tekint a magyarság, mert hiszen világos, hogy ezen szervezési munkálatok észszerű keresztülvitelétől függ a párt jövője prosperitásának lehetősége. A jól beszerzett párt az elkövetkezendő politikai küzdelmekben egységesebben, döntőbb befolyással tud beleszólni, eltekintve attól, hogy éppen szerveztségében rejlő ereje miatt nagyobb tekintéllyel léphet fel.

Haldoklik a nyár...
Lella, napkelet virága...
Zajlik a Dnyeper...

6965

a három legújabb charleston. Pompásabb táncmuzsikákat ezer kotta között sem találhat! Győzdön meg róla. Kottája darabonként 40.— lej.

MORAVETZ kiadás, mindenkit kaphatók.

Bővül a timisoarai bank-tolvaj bűnlajstroma.

A timisoarai (temesvári) Múmalom tolvaját becsapott társai jelentették fel.

(Arad, január 10.) Az Aradi Közlöny beszámolt arról, hogy a timisoarai (temesvári) Múmalom hatszázezer lejének tolvaját, Jaczkovics Sándort érdekes körülmények között sikerült Albajulián (Gyulafehérváron) letartóztatni. Jaczkovics, ez a Temesváron tartózkodó szatmári kereskedősegéd már az első pillanatban gyanús volt Gutu Athanaz rendőrigazgatónak, mert már a régebbi megfigyelések alapján sikerült megtudnia, hogy állandóan a bankok közelében tartózkodott és amikor tehetett, belopózott a pénzügyi intézetek előcsarnokaiba. A lopás másnapján egy ismeretlen ember telefonon felhívta a Múmalom azzal, hogy látta, hogy Jaczkovics egy sárga bőrtáskával autón elutazott. A nyomozás ezen az alapon indult meg és hamarosan sikerült megállapítani, hogy a gyanúsított a 10. számú autóval Aradra ment. A detektívek megkeresték az autó sofőrjét, akivel a tolvaj után Aradra utaztak. Itt kinyomozták, hogy egy Pálkás András nevű hordárral jegyet váltott Gyulafehérvárra. Eközben Temesváron házkutatást tartottak Jaczkovics lakásán és az ott talált levelekből megtudták, hogy Bucarestben, Aradon, Temesváron, Constancában és Gyulafehérváron barátai vannak. Valószínű volt tehát, hogy a tolvaj az albajuliai szeretőjét látogatta meg. Timisoarai detektívek mentek Albajuliára, egyben táviratot küldtek az ottani rendőrségnek, hogy a tolvajt tartóztassák le.

Jaczkovics tényleg az albajuliai barátnőjét kereste fel, nála töltötte az éjszakát s másnap elment az egyik bankba és álnévre kétszázhatvanezer lejt helyezett el. Az Európa kávéházban kártyázott, amikor beléptek a detektívek és felszólították, hogy kövesse őket a rendőrségre. Jaczkovics elsápadt és szó nélkül elindult a detektívekkel. A további nyomozás megállapította, hogy Jaczkovicsnak bűntársai voltak. Kettő várokoztak a bank előtt, amíg a lopást végrehajotta. Amikor a táskával kezében kilépett a bankból, társai közrefogták, kiknek elmondta, hogy csalódott, mert csak huszezer lej van a táskában és mind egyik társának két-két ezer lejt adott. Valószínűnek tartják, hogy a bűntársak, amikor megtudták a lapokból, hogy hatszázezer lej volt a táska tartalma, bosszút forraltak és őket értesítették a Múmalom, hogy Jaczkovics volt a tolvaj. Az elfogott ember lelkiismeretét különben több hasonló bűntény terheli. A várad rendőrség is körözi, mert egy ottani bankból ugyanilyen körülmények közt több száz dollárt lopott el. Jaczkovics constanci barátnőjét arról értesítette, hogy sikerült nagyobb pénzösszeghez jutnia és együtt mennek Amerikába. A rendőrség azonban megakadályozta ezt a tervet. Érdekes, hogy amikor a temesvári rendőrség tudomást szerzett a lopásról, számos embert állítottak elő, akiknek sárgaszínű bőrtáska volt a kezükben.

Jaczkovicsot különben ma reggel már Timisoarára hozták, míg a pénzt a gyulafehérvári ügyészség a Banca Centrala után átutalta a temesvári ügyészség részére. Utközben Jaczkovics újabb és teljesen beismert vallomást tett. Elmondta, hogy a Múmalom pénzbeszedőjét, Gebhardt Józsefet régóta figyelte és megállapította róla, hogy állandóan nagyobb pénzösszegeket szokott magánál hordani. A lopás napján nyomon kísérte Gebhardt, észrevétlenül mellette seittenkedett már a Temesvári Első Takarékpénztárnál is, ahol Gebhardt tudvalevően 800.000 lejt vett fel és ugyancsak feltűnés nélkül követte őt az Agrárbankba is. Mikor azután Gebhardt pár pillanatra őrizetlenül hátrahagyta a pénzt tartalmazó táskát, ő villámgyorsan elemelte azt, és kiosont az ajtón, anélkül, hogy személye bárkinek is feltűnt volna. A Szent György-térre ment, ahol egy csukott konflisba szállt be, amelyen kihajtatott a józsefvárosi pályaudvarra. A konflisban kinyitotta a táskát és szinte megjegyezve látta, hogy tulon-tul jó fogást csinált, miután a táskában rengeteg ezer és ötszázlejes bankjegy volt. Már ekkor rossz érzése támadt, hogy a nagy lopás miatt igen nagy apparátussal indul meg kérekerítésére a nyomozás, amelynek során őt elfogják.

A józsefvárosi pályaudvaron egy hordárral újságokat vétetett magának, azután bement a félreeső helyre, ahol a bankjegyköteget átesomagolta az újságpapírosba, a táskát pedig rábízta a takarító asszonyra, azt mondván neki, hogy majd később visszajön érte (ezt a táskát a takarító tegnapelőtt átadta a rendőrségnek.) Ezután az állomás előtt Jaczkovics felfogadta a tízes számú autótaxit, a melyen átvitette magát Aradra és további menekülése úgy ment végbe, ahogy azt már részletesen megírtuk.

Meghalt Mária királyné barátnője.

Loie Fuller váratlan halála.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) Loie Fuller, a kilencvenes évek világhírű francia táncosnője, aki a serpentináncot teremtette meg, néhány nappal ezelőtt váratlanul meghalt Párisban. Loie Fuller, akinek kétségtelenül érdekes nevezettségéhez tartozott az is, hogy Mária özevgy királynénak meghitt barátnője volt,

A hiányzó 60.000 lejből 30-40.000 lejen finom ruhaszőveteket és fehérneműket vásárolt Jaczkovics, amelyeket szintén lefoglalt a rendőrség, úgy, hogy a Múmalom kára ezeknek értékével is csökken. A többi pénzt Jaczkovics elköltötte. Gyulafehérváron több szegény ismerősének ötszáz és ezer lejet ajánlódzkodott. Jaczkovicsnak az volt a terve, hogy a lopott pénzen betársul valamelyik vidéki kávéházba, vagy más szolid üzlethez fog, azonban elfogatása megghiúsította reménykedését.

Irodalom és művészet

Templom egere.

Fodor László vigjátékának bemutatója Aradon.

Őszintén szívünkbe szőző fehér vigjáték, pesti értelmezésben, korrajzszerűen. Nem hemperegnek a humor sikamlós felületén az alakok, — és mégis mulattató, sőt talán nem muló: a visszaemlékezésre is kellemes reminiscenciája. A magyar vigjátéki derű ebben a zsánerben fejlődik, mint amilyen vigjátéki forma a „Templom egere”. A figurák vérbélien egyszerűek, szellemesen gondolkoznak és még emesebben csevegnek, egy-egy „bemondás” rakétaszerűen sístereg — nevetés alakjában, a nézőtérben. Nincsenek elrajzolások, sem szerepben, sem eseményben, az elhíttetés férdaságos munkájára itt szigorú a felügyelet, kicsinyke botlások is nagyon jóhiszeműek, megbocsájtathatók. Fodor Lászlónak a „dr. Szabó Luci” után csak ez a darabja érett sikerrel Budapestén, a közbeeső kettő-három gyöngye portéka volt, ám a „Templom egere” ismét fel emelte Fodor László amugy is jóhangzásu nevét. És ez teljes joggal történhetett is így. A „Templom egere” nagyon jó, közvetlen kedvességű s sok helyütt frappáns szellemességű vigjáték, amellyel szemben a kritika szem-

hosszu évek óta nem szerepelt már a nyilvánosság előtt. Utoljára két évvel ezelőtt beszéltek róla, mikor Mária királynéval együtt Amerikába utazott. Temetése nagy részvét mellett folyt le Párisban. Óriási közönség kísérte a táncosnő koporsóját a Pére Lachaise-temető krematóriumába, ahol elhamvasztották holttestét.

pontjai nem gáncoskodhatnak, hanem csakis elismerő lehet a bírálat. És aztán vidáman nevetni mindenki nagyon óhaj.

Az aradi színtársulat prózai együttese, gondos előkészület eredményeképpen, nagyszerűen perdülő előadásban hozta ki a „Templom egere”-t. Palla Manyi (Zsuzsika) alakító eszközei közvetlenek, kedvesek. Öntudattal formálta a sokszínű alakítást, egyéni bájosága aláhúzásával. Szepessy Edith lélekkel adott fontosságot Szűcs Olly temperamentumos kokottjának. Az elnökgazgató ur szerepét Mészáros Béla nagyszerű vésővel metszette, valóban élő fővárosi fináncseni típusaként. Győző Alfréd figurája nemes humor és tiszta művészet. Jávor Alfréd a szerelmi versenyekből lemaradt dzsentrinek ad értékes vigjátéki szint. Jung János, a tehetség apa „tehetségtelen” fiában stílusán harmonizál a kerettel, amelybe még Olasz Lajos és Kővári Emil illeszkedtek be, jó alakokkal. A szép ház közönsége melegen fogadta a nagyszerű vigjátékot. Sokszor visszhangzott végig a kacagás és felvonásközökben erős volt a lámpák elé szőlítő taps. Fodor László új vigjátéka határozottan tetszett: a „Templom egere” belerágicsálta magát a szívekbe... (S. P.)

HATSUE YUASA

a ragyogó szépségű világhírű japán csalogány pénteki hangversenyéhez hasonló eseményt rég nem volt Aradnak. YUASA a külföldi metropolisok dédelgetett kedvence karöltve WALTER MEISZNERREL, a kiváló Chopin-játékoskal, a leg-zebb MOZART, SCHUMANN, PUCCINI és eredeti japán dalokat és Áriákat valamint Chopin darabot adnak elő páratlan művészettel.

* Színházi heti műsor. Szerda: Templom egere, vigjáték. (C. bérlet.) Csütörtök: Templom egere, vigjáték. (A. bérlet.) Péntek: Mesék az írógepről, operett. (Bemutatóelőadás. B. bérlet.) Szombat délután: Ali baba és a 40 rabló, látványos színdarab. Este 9 órakor: Mesék az írógepről, operett. (C. bérlet.) Vasárnap délután 3 órakor: Fecskefészek, operett. (Rendes esti helyárak.) Délután 6 órakor: Templom egere, vigjáték. Este 9 órakor: Mesék az írógepről, operett. (Bérletszűnet.)

* Az aradi színházi iroda hírei. Mesék az írógepről. A kis írógepes kisasszony regényes, kedves szerelmi történetét látjuk ebben az operettben, amely toronymagasságra kiemelkedik az utóbbi évek operett-termeléséből. A nemrég elhunyt Szomaházy István egyik leg-bájosabb és legnépszerűbb regényéből írta meg Békeffy László a szövegvönyvet, amelybe a maga ötleteiből és szellemességéből is sokat tett bele. Lajthay Károly muzsikája stílszerűen simul a szövegvönyvhöz és bizonyos, hogy egy-egy zeneszám már a premier után a népszerűség szárnyán fog röpködni és dudolni fogják városzszerte. Az aradi színtársulat teljes felkészültséggel várja a pénteki premiert, amely eseménye lesz az idei szezonnak. Hetényi Elemér főrendező és Csányi Mátyás karmester hatalmas munkát végeznek az újdonság beállítása, illetve a zenei rész betanítása terén. A szereposztás is már maga biztossítja a forró és elhatározó sikert. A kis

gépírókisasszonyt Betegh Béby játsza, aki ebben a szerepében egyik legnagyobb sikerét fogja aratni. Partnere Galetta Ferenc, aki a hatalmas és elegáns vezérigazgató alakjában hódítóbb lesz, mint bármikor. Igen hálás szerep jutott Palla Mancinak, Kiss Mariskának, Szepessy Edithnek is. Már maga az a tény, hogy Szendrey színigazgató is nagy szerepet játszik az operettben, igazolása annak, hogy a színház nagy súlyt helyez a darabra és az előadásra. Nemcsak ifj. Szendrey, Győző és Kun játszanak pompás figurákat, hanem a prózai együttes is kölcsön adja két elsőrendű tagját: Mészáros és Kalló. Külön felhívjuk a figyelmet a ragyogó girl-számokra és a fényes kiállításra is.

Szenzációk
Marccó
legfrissebb kalandjai,
holnaptól az URANIA-ban.

— 2500 év előtti hangszert találtak. Stockholmból jelentik: Itteni ásatások alkalmával 2500 éves hangszereket találtak, amelyeknek alapján kiderítették, hogy már akkor ismerték az összes hangtani szabályokat és számos svéd népdal melódiája ezekre az időkre vezethető vissza.

Megszűnik a földalatti Páris.

A francia főváros katakombáiban villamos vasutat építenek.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.) A régi Páris egyik legnagyobb hírességében, a katakombák földalatti városában, amelynek említésére még most is végigfut a jámbor polgár hátán a hideg, néhány nap óta elektromos furógepek zaja, kalapácsolás veri fel a csendet. A halottak kolosszális nekropoliszába egész munkáshadseregek szálltak le, hogy a mérnökök vezérkarok utasításai szerint összeköttetést létesítsenek az élő és a halott Páris között. Még ebben az évben sinekkel hálózák keresztül-kasul a katakombákat és aztán megindul a vágányokon dübörögve s csilingelve a földalatti vasut. A halottak nekropolisza új életre ébred.

Sok vita folyt a párisi városházán erről a kérdésről, de végre is a praktikus álláspont győzött a kegyetlen és a tömegsirok millióinak meg kellett hátrálni az élő ember szükséglete előtt. Így aztán a párisi földalatti

vasut megkapja azt a tehermentesítést, amire már rég szüksége van. A katakombák városa köré egész tömeg legenda szövődött az idők folyamán és egy egész könyvtár tesz ki ama rémregények száma, amelyek e nekropolisz titkaiból táplálkoztak. Keskeny alagutak torokkellrak itt rotundákba, amiknek közepén emberfejekből készült piramisok állnak. Lehet itt embercsontokból szőtt szőnyegeket is látni, mint faldísz, oltárt ugyancsak embercsontokból és más borzalmakat, amik most mind eltűnnek, hogy helyet adjanak a földalatti vasut új vonalainak. Az eleven Párisnak három millió lakosa van, a halottnak háromszor annyi, most azonban betört az élők serege a holtak birodalmába és pár hónap múlva a válnyszemű száguldó kocsik megsemmisítik a nekropolisz borzalomromantikáját és Páris egy csodával ismét szegényebb lesz.

Stabilizációs kölcsönt kapott Románia

A Cuvantul szerint aláírták a kölcsönszerződést. — Mit jelent az országnak a stabilizálás. — Aradi bankigazgató nyilatkozata.

(Arad, január 10.) A Cuvantul mai száma szerint kormánykörökben határozottan állítják, hogy tegnap este aláírták a stabilizációs kölcsönszerződést.

Ez a híradás óriási feltűnést keltett méltán az egész országban. Munkatársunk ezzel kapcsolatban beszélt a kérdésről egy aradi nagybank igazgatójával és a kiváló közgazdasági szakember a következőket mondotta:

— Amennyiben a Cuvantul szenzációsi híre megfelel a valóságnak, úgy kétségtelen, hogy Románia gazdasági életében új éra kezdődik meg, de természetes, hogy emez új éra kialakulására sok befolyása lesz a kölcsön feltételeinek. E feltételek kellő ismerete nélkül, még abban az esetben is, ha a stabilizáció híre igaz, nehéz jóslásokba bocsátkozni, mert hiszen a kölcsön feltételeiből válik majd nyilvánvalóvá az, hogy az ország gazdasági életében milyen szerephez jut majd a külföldi tőke.

— A stabilizációs kölcsön felvétele igazolja mindazokat a közgazdászokat és politikusokat, akik az évek óta tartó revalorizáció — stabilizáció — harcban állandóan azt hajtogatták, hogy külföldi kölcsön nélkül a lej stabilizációja lehetetlenség. Amíg a legyőzött államoknál, Ausztriánál és Magyarországnál a stabilizációs kölcsön csak úgy volt lehetséges, hogy eze államok pénzügyeit a népszövetség ellenőrzése alá helyezték, addig Romániában elképzelhetetlen és Bratianu Vintila koncepciójával egyenesen ellentétben áll, hogy az ellenőrzés itt is bekövetkezzék. De viszont ép oly elképzelhetetlen az is, hogy az a külföldi tőke, aminek beözönlését a sok korlátozó és nacionalizáló intézkedés ugyszólván lehetetlen tette, minden feltétel nélkül lett volna hajlandó ezt a stabilizációs kölcsönt nyújtani. Amennyiben ez a fellelés megállja a helyét és a külföldi tőke minden különösebb korlátozás nélkül tért hódolhat Romániában, úgy a közeljövőben nagy gazdasági megújulás várható. A mai még igen magasnak mondható, de állandóan lemorzsolódó lejkamatozás feltétlenül még alacsonyabbra süllyedne és a belső tő-

ke kamattételek olcsóságában versenyezni ohaítana a külföldi tőkével. A tőke pedig, legjobban elhelyezést keresve, nemcsak az eddig igen erősen forszírozott rövid lejáratú kölcsönben keresne kihelyezési lehetőségeket, hanem investíciókban, mezőgazdasági és ipari vállalatokban igyekeznék elhelyezést találni, ami a termelést igen erősen fokozná, a munkanélküliséget pedig fokozatosan megszüntetné.

— A stabilizáció technikai keresztülvitele úgy történik, hogy a kormány egy bizonyos stabilizációs arányszámot állapít meg. Például kimondja, hogy 100 lej 3.20 svájci franknak felel meg és a külföldön a lejnek ezt a kurzusát állandóan tartani igyekszik. Már most idő kérdése, hogy a régi pénzeket mikor cserélik be új pénzekre, amikről is, a fenti példát alapul véve, minden 100 lejért 3 lej 20 bani aranylejt fizetnek, avagy pedig a stabilizációval kapcsolatban egy új pénzt állapítanak meg, amely esetben a régi pénzeket az új pénzhez arányítva, de mindenesetre a stabilizációs házon váltják be. Egy ilyen stabilizációs tervezet volt az Anghelescu-féle tervezet, amely szerint a lej stabilizált volna 3 svájci frankon, ami azt jelentette volna, hogy 100 régi lej 3 aranylejt ér, tehát egy aranylejtért 33.33 lejt kellett volna fizetni, azonban Anghelescu tervezete szerint a beváltás 4:1 arányban történt volna meg, ami azt jelenti, hogy egy „új lejt” (ez lett volna az új pénz) 25 régi lejt kellett volna adni. Így tehát minden 25 régi lejtért egy új lejt kapott volna a nagyközönség, amely új lejtnek aranyértéke 25 százalékkal lett volna kisebb a svájci franknál. E tervezet alapján a lejnek a svájci frankhoz viszonyított jegyzése 75 lett volna.

— A szóbanforgó kölcsönnek egy részét beföldön fogják felhasználni, nagy részét azonban a lej pozíciójának megerősítésére használják fel, úgy, hogyha a lej támogatás éri, ennek segítségével a kormány átalakíthatja a lejt és megvédheti stabilitását. Bármint is alakuljon a stabilizáció, egy tény és pedig az, hogy ennek megtörténte után a román polgár azzal a nyugodt tudattal hajthatja álmra fejét, hogy semmiféle ijedelem, spekuláció nem teheti pénzt rosszabbá s amely értéktálló egységgel nyugodtan építhet és kalkulálhat.

A fenti nyilatkozattal kapcsolatosan itt adjuk a Rador esti jelentését, amely ha nem is mondja meg periektnek a kölcsönszerződést, de erősen bizik benne. A jelentés így szól: Ma délelőtt a pénzügyminiszteriumban értekezlet volt, amelyen Bratianu Vintila miniszterelnök, Duca belügyminiszter, Antonescu Victor és Badulescu államtitkár, továbbá a Blair pénzügyi csoport képviselői vettek részt, akik tegnap érkeztek a fővárosba a kölcsöntárgyalások véget. A pénzcsoport vezetője Monact francia bankár. Kormánykörök rendkívül optimisták a kölcsön kilátásait illetően.

Véleményem szerint

a gramofon drágább hangszer, mint egy katonazenekar. Hogy miért, azt a barátom fogja kifejtetni, aki zokogva, de folyamatosan panaszkodta el a következőket:

— A feleségem nagyon szereti a gramofont. Ez még nem is volna olyan baj, de a feleségem annyira szereti a gramofont, hogy vettem neki egyet. Még ez sem katasztrófa. Lojálisan elismerem, hogy egy gramofon miatt, amit könnyű és kedvező részletfizetésre lehet kapni, nem szabad az embernek panaszkodnia a feleségére. De a feleségem nemcsak a gramofont szereti, hanem a lemezeket is. Te most nevetesz rajtam, mert ugye az csak természetes, hogyha a gramofont szereti, akkor a lemezeket is szereti. Lemez nélkül mit ér a gramofon. Igen ám, de a feleségem nem a művészlemezeket szereti, nem kell neki Caruso, Fleta, Jeritza és a többiek. Feleségem a tánclemezeket szereti, a jazzt, a szakszót, Josephine Bakert és társait.

— Te már megint nevetesz rajtam és azt gondold, hogy kicsoda Istentől s minden kedélytől elrugaszkodott téri lehetek, hogy a csekélyességért felelem panaszos szavamat. De te elfelejted, hogy a tánclemezhez tánc is kell. A tánchoz pedig én nem vagyok elég. A tánchoz táncoló párok is kellenek. Kénytelen vagyok hát hetenként többször táncoló párokat hívni a lakásomba. De ha az ember már vendégeket hív, akkor vacsorát is kell adni nekik! Ezer örömmel! Válgék egészségükre. Lakásunkon tehát hetenként többször vacsora is van. Miután minczen tánc ital nélkül, a vacsorákon természetesen italról is gondoskodom. Persze pezsgőről, mert e téren ez az ital bizonyult legjobbnak és elvégre egy háziga-da, aki ad valamit a renoméra, nem kínálhatja vendégeit akármilyen lörével. De a pezsgő és tánc étvágyat csinál és miután a tánc beleválik a hajnalba, az éj folyamán több ízben kell szendvicseket és hideg felvágottat szervírozni. Táncszünetekben dohányozni is szokás, viszont azt sem tűrhetem, hogy vendégeink a saját cigarettájukat és szivarjukat szívják. Hajnalban aztán jön a korhelyleves, mert nélkül nem gömbölyű a mari. Nálunk tehát hajnalban, hetenként többször korhelyleves lesz felszolgálva. Általában nagyon kedves család vagyunk. Reggel feksznék, este kelünk és nem dolgozunk. Nem érdemes, mert ugysem tudnánk annyit keresni, hogy elég legyen a gramofon-esték költségeire.

Véleményem szerint igaza van a barátomnak. Mert ha egy este katonazenét hozna az első emeleti lakására, akkor a háziga-da meg az éjjel felmondana neki és önagyságának nem volna többé kedve táncestélyt rendezni.

— Nincs árvízveszedelem Aradon és a megyében. Tegnap számunkban írtunk arról, hogy a város vezetősége elrendelte, hogy Marosan János városi főmérnök a folyammérnőség egyik kiküldöttjével tekintse meg a Csála mellett lévő jégtorlódást, amely esetleg árvízveszedelmet okozhat. Ma kiszálltak a helyszínre és megállapították, hogy olyan széles ott a Maros, hogy nem kell félni semmiféle zavartól, ha beáll a zajlás. Egyben a megyei prefektura külön utánanézett az ügyeknek és közölte ma, hogy az egész megye területén nincs árvízveszedelem.

U R A N I A B A N	Még csak ma vetítik:	5,
	A pokolhajó kapitánya	7
	Jack London tengeri farkas híres regényét.	és
	Ezt megelőzi:	9
	Monti mint baltossegéd.	ó
	Kacagató 2 felv. burleszk és	r
	a legújabb Híradó.	a
	Legszállított olcsó helyárák.	k
		o
		r

APOLLO.

Ma, szerdán utoljára

Megbaldogult kegyelmes.

Kiváló vigiáték.

Főszerepekben: Hans Junkermann, Willy Fritsch, Olga Tschekowwa.

Ezt megelőzi:

A mumia szerelme.

Burleszk 2 fe. vonásban.

HIREK.

Szereltem a motorkerékpáron.

Zugva-robogva jön a motoros kerékpár. A férfi — husz egynehány éves — sportruhában, sportsipkában. Ő vezeti a gépet. Mögötte a hátsó ülésen fiatal leány. Rövid a szoknyája és mialatt megnyergeli a gépet, erősen kilátszik a térde. Gyakori látvány a nagyvárosokban. Ma már utána se fordul az ember. A régi, szép, csöndes holdvilágos sétatáknak, amelyeket a költők annyiszor megénekeltek, tehát vége. Az új kor Róméi haláltmegvető gyorsasággal robognak motoros kerékpáron az autók, biciklik, kocsik szédületes forgatagában. Julia hátul remeg a saját és szerelmese életéért. A halál és szerelmem édes testvérek, mint a fiom José-Maria Hérédia költő énekelte. A halálfélelem bizonyára megédesíti a szerelmet. Pirosabb tőle a szál, forróbb a csók.

És a férfiak izmainak, idegeinek minden nagyszerűségét beleviszi abba, hogy a halál sikátoraiból kimentse a veszedelemben forgó nőt. Julia előtt tehát mintegy pilóta-vizsgát tesz le Rómé, hogy szerelmesét át fogja így bátran kalauzolni az élet ösvényein és halálos veszedelmeiben. És Julia? Ez többé nem cukor-baba, akit otthon tartanak a bonbonniérszerű leányszobában és akit selyemből font kötélyhágcsón szoktatnak meg a tücsök halk gitárpengetése mellett. Ez már az a nő, aki megszítja a szenvedély és félelem különös, nagyszerű érzéseit a férfivel és keményen szembenéz az élettel. Néhol a nő elől ül és vezeti a gépet. Hátul kuporog a férfi. Ez a ritkább eset. Van benne valami világvárosi perverszió, szerepcsere, de némi kiegyenlítődés is a nő javára. Ő, ez a világ! Mintha minden pillanatban ki akarná forgatni sarkából a régi, olajozatlanul csikorgó gépet. A férfi egyeduralmának vége. A nő a férfui élet színvonalára tör. Társ. Gyakran pilóta. Amor motorkerékpáron? Képeslevezőlapra való eszme. De borsapka, szemvédő legyen rajta, s csöpgöjjen a benzintől. Rózsák, szerelmek. Lillák! Hová lettetek?

— Megoperálták a miniszterelnök feleségét. Bucurestiből jelentik: Brătianu Lya, a miniszterelnök felesége ma éjjel vakbélrohamot kapott. Reggel megoperálták, amely kiünömen sikerült.

— A kommunisták nem engedték szóhoz jutni Gajda tábornokot. Prágából jelentik: A délszláv fasiszták a morvaországi Příbauban gyűlést tartottak, amelyről azonban Gajda tábornoknak és vezérkarának menekülnie kellett. A kommunista munkások előre elfoglalták a gyűlésteremben a helyeket. Amikor a fasiszták beérkeztek, rohammal próbálták elfoglalni a termet, mire általános verekezés támadt. A rendőrségnek Gajdát vezérkarával együtt el kellett távolítani, nehogy bajuk történjék.

— Egy éven belül választások lesznek Angliában. Londonból jelentik: Lord Cushendun beszédet tartott választókerületében és kijelentette, hogy legkésőbb egy éven belül megtörténnek az általános választások. Ezen választástól függ Anglia sorsa. A Daily Telegraph értesülése szerint a konzervatív párt erősen készül a választásokra és minden körülményben felöltött áll. A küzdelem példátlanul elkeseredettné igérkezik.

— Czettler Jenőt jelölte a kereszténypárt a magyar parlament alelnökéül. Budapestről jelentik: A kereszténypárt ma tartotta jelöltülését a Huszár Károly lemondásával megüresedett házalelnöki tisztségre. Elkeseredett küzdelem volt Hailer István, Homonnay Tivadar és Czettler Jenő között, majd a legnagyobb meglepetésre a párt Czettler Jenőt jelölte.

— Előléptetések az aradi rendőrségen. Altfajos örömet és meglepetést keltett Aradon Stana Traian rendőrprefektusi titkár, első osztályú speciál-komisszár előléptetése, akit a belügyminiszter harmadosztályú inspektorrá nevezett ki, amely állás egyenrangú a rendőrfőkapitányi tisztséggel. Cardas Györgyöt, a katonai ügyosztály főnökét és Scherer Árpádot, az erkölcsrendészeti ügyosztály vezetőjét, nem inspektorrá, hanem III. osztályú komisszárrá léptette elő a belügyminiszter. Értesülésünk szerint a legközelebbi Monitorul Oficial több újabb, az aradi államrendőrséget illető előléptetést tartalmaz.

— Megjelent Pamfil Seicaru új lapja. Bucurestiből jelentik: A Cuvantul szerkesztőségéből kilépett Pamfil Seicaru által indított Cuvantul című lap első száma ma délelőtt megjelent. A lap egyetlen mondatban jelöli meg programját: Közülünk senki sem töltötte még be a 40-ik életévét. Nem kezdjük, hanem folytatjuk. A lap munkatársai közé tartoznak a legjelesebb román írók és újságírók.

— Kik részesülnek amnesztiában? Bucurestiből jelentik: A Dimineata intervjut közöl Radu D. Rosetti ismert román költő és publicistával az általános amnesztia kérdésében folytatott beszélgetésről. Rosetti, aki a német megszálló csapatok kivonulása után, 1919. március 14-én elsőnek követelte lapjában, az Izbanda-ban az amnesztiát, most örömmel üdvözölte a kormány elhatározását. — Sajnos azonban — mondotta Rosetti, — az amnesztia kissé elkésve jött, mert eddig nagyon sok ember szenvedett olyan csekély bűnökért, amelyekbe a körülmények annak idején igen sok embert kényszerítettek. — Ebből az alkalomból Rosetti igen érdekes adatokat is közöl. Az Izbanda-ban, annak idején már megírta, hogy a hadbíróságok a megszállás után 80.000 polgári egyén ellen indítottak vizsgálatot. A vád mindegyik ellen: ellenséggel való cimborálás. Ezenkívül 25.000 katona ellen szökés címén folytatták le az eljárást. Ezeket az adatokat Rosetti most kiegészítette azzal, hogy felhívása és cikke nyomán a bucuresti-i hadbíróság 15.000 vádlott közül — azt mondja: szerencsére — csak 1500-at ítélte el, míg a többieket felmentették. Most elérkezett az idő, hogy az annak idején elítélt ártatlanokat is rehabilitálják.

— Eljegyzés. Néhai kiscsöppényi komlósi Komlóssy Jenő Ödön, MÁV. főellenőr, h. számosztályfőnök leányát, Violát, eljegyezte Rákóczy Sándor.

— Kamarai képviselő autóbalesete. Bucurestiből jelentik: Sulyos autószerencsétlenség érte tegnap délután Bucurestiben Gh. Ciolac kamarai képviselőt. Gépkocsija, amelyet Peristodin mérnök vezetett, a Sosean, a gazdasági iskolával szemben, nekiszaladt egy fának és ielfordult. Ciolac képviselő arcán és a fején szenvedett súlyosabb sérüléseket, míg Peristodin mérnöknek a balkarja sérült meg. Mindkettőjüket beszállították a „Filantropia” kórházba.

— Öngyilkos bucuresti-i droguista. Bucurestiből jelentik: Kostovsky fővárosi droguista, az Union drogéria tulajdonosa, ma délután Str. Carolon lévő lakásán sztrichinnel megmérgezte magát és meghalt. Tettének oka anyagi zavarok.

— Bucuresti-i színész autókarambolja. Bucurestiből jelentik: Sulyos autószerencsétlenség történt ma hajnalban a Romana- és Polona-uccák sarkán. Manolescu, az Aradon is ismert drámai színész, a Regina Maria-színház illusztris tagja, hajnali négy órakor távozott el autóján a színészklubból. Manolescu maga vezette Chevrolet-kocsiját, amely a Romana-ucca sarkán a hajnali ködben összeütközött egy, a Polona-uccából befordult tejeskocsival. Noha az autó csak mérsékelt sebességgel haladt, a karamból mégis olyan erővel történt, hogy a gépkocsi oldalát billent és három méter csuszva, felfordult. Manolescut az összeütközés ereje az uttestre dobta. Sulyos külső és belső sérülésekkel szállították kórházba, ahol ma délelőtt eszméletre tért és elmondotta, hogy szabályszerűen túlkölt a sarokfordulónál, noha nem látta, hogy a keresztuccából vele szemben egy tejeskocsi fordul be. A következő pillanatban heves rázkódtatás érte és nyomban utána elvesztette az eszméletét. A rendőrt vizsgálat 70.000 lejes kárt állapított meg. A vizsgálat folyik.

— A bécsi rendőrség lefoglalta Blumenstein vagyonát. Bécsből jelentik: Most utólag derült ki a Blumenstein-féle kötvényhamisítással kapcsolatban az, hogy a bécsi rendőrség már régebben folytatott vizsgálatot Blumenstein ügyében és csak hazavárták a bankárt, hogy letartóztassák. A rendőrségi nyomozás anyagát a párisi rendőrségnek adták át. Ezt megelőzően a bécsi rendőrség adóhátralék fejében lefoglalta Blumenstein két és fél millió shilling értékű vagyonát. A nyomozás kiderítette, hogy a bankár üzemeiben egy bécsi olasz bankár is részes, aki azonban hirtelen elutazott. Ugy a bécsi, mint a párisi rendőrség közli.

HATSUE YUASA

a világhírű japán dalénekesnő

egyetlen hangversenye január 13.

Jegyek 60-200.- le! Sándornál.

— Újabb vizsgálat a debreceni sikkasztás ügyében. Budapestről jelentik: A Debreceni Kereskedelmi és Ipari r.-t.-nál történt sikkasztás ügyében a budapesti anyaintézetnél, az Egyesült Fővárosi Takaréknál vezették be a vizsgálatot, amelynek folyamán Furtkovics Béla igazgatót és Vik Lajos cégvezetőt is kihallgatták. Gyanus ugyanis a nyomozást vezető hatóságok előtt, hogy a hónapokig tartó intenzív ellenőrzés dacára sem jött rá a két ellenőrző közeg a négy millió pengős sikkasztásra.

— Horvay szobrászművész Amerikába utazott. Budapestről jelentik: Horvay ismert budapesti szobrász, akit budapesti Kossuth-szobra miatt annyi támadás ért, szombaton indul Amerikába, a newyorki Kossuth-szobor leplezésére.

— Szeszgyárból sörgyár. Az új szesztervényben foglalt korlátozások miatt a targulmuresi (marosvásárhelyi) Erdélyi Szeszgyár r.-t., amelynek részvénytöbbsége az aradi Neuman Testvérek-cég tulajdona, elhatározta, hogy ez év folyamán a szeszgyár üzeme sörgyárrá alakul át. Az új sörgyár kapacitása az ország nagy sörgyárainak termelési képességével azonosnak van tervezve. Teljesen modern felszereléssel látják el a gyárat, amelynek alaptőkéje 25 millió lej lesz. Az alakulás jelentőségét kétségtelenül fokozza az a körülmény, hogy egyik Wien melletti sörgyár társul az alakuláshoz és a termelés szakvezetését is vállalja. A jövő hónapban megkezdődnek az átalakító építkezési munkálatok és előreláthatólag az új sörgyár az ősz elején már meg is kezdi termelését.

— Leégett egy budapesti butorgyár. Budapestről jelentik: A Győrűsö György-féle butorgyár ma délután kievulladt és percek alatt hatalmas lángokban égett. Négy kerület tűzoltósága vonult ki a tűz eloltására, de azt csak késő este sikerült lokalizálni, mert a víznyomás oly kicsiny volt, hogy a magasabb helyeken nem tudtak oltani. Később egy 40 hektoliteres benzinnemotor fecskendővel vitték ki, amellyel sikerült a tűz lokalizálása, azonban az értékes fémegymunkáló gépek teljesen elpusztultak. A kár nagy.

— Csatornába zuhant egy autobus. Milánóból jelentik: A Modena melletti Villa Magreta városkában egy vásárról jövő autobus a csatornába zuhant. Hatan meghaltak, köztük az autótulajdonos sofőr is, aki a magreti fasisztaszövetség párttitkára. Négy utas halálosan megsérült.

— Megfékezte az elszabadult mozdonyt. Prágából jelentik: A szobi határnál egy tehervonat mozdonya elszakadt a vonattól. A mozdonyvezető lezuhant és 17 vagon keresztülment rajta. A fűtő majdnem eszméletlenül kapaszkodott a mozdony kis peremébe. Az egyik állomáson egy fűtő haláltmegvető bátorsággal ráugrott a robogó mozdonyra, lefékezte és elejét vette a további katasztrófának.

— Elfogott gyilkosok. Clujról jelentik: Az elmúlt év december 18-án borzalmas rablógyilkosság történt a Cluj (Kolozsvár) közelében lévő Mocs és Pusztakamarás közötti országúton, ahol egy többtagú rablóbanda megtámadta Goldslager és Mayer kereskedőket. Az utonállók Mayert agyonverték, míg Goldslagernek sikerült súlyos sérülések árán megmenekülni. Ugy a cluji (kolozsvári), mint a mocsai csendőrség szigorú nyomzást indított, amely tegnap eredményre vezetett. A mocsai csendőrség ma délelőtt telefonon értesítette a cluji (kolozsvári) ügyészséget, hogy a gyilkosokat Rad Jacob, Otél János és Rác Tódor földművesek személyében sikerült elfognia. A tettesek, akiket a nyomozás befejezése végett még néhány napig a mocsai csendőrségen tartanak fogva, teljesen beismerésben vannak. Előadták, hogy november és december hónapokban ők tartották rettegésben a megye lakosságát és több betörést követtek el.

APOLLO

FEKETE NOVÉR!

BALZAC

„SZERELEM“

c. elbeszélése filmen.

— Évfordulók 1928-ban. A „Neues Wiener Journal“ érdekes statisztikát közöl azokról, akiket 1928-ban ünnepelni fognak. Élő írókról van szó, akik az 1928. évvel írói pályájuk oly periódusához érnek, ahol már ünneplésnek van helye. Az élő írók közül igen sokan 1928-ban lesznek hatvan évesek, így Stefan George, André Gide, Gustav Meyrink, stb. Ötven évesek lesznek: Georg Kaiser, Ossip Dymov, az ismert orosz színműíró, Karl Volmoeller. Hetven éves: Selma Legarlöf, hetvenöt éves Wilhelm Ostwald. 1928. április 5-én lesz negyszáz éve annak, hogy Dürer Albert, a világhírű német festő meghalt. Március 20-án Ibsen, szeptember 9-én Tolstoj gróf születésének századik évfordulójáról fog megemlékezni a világ. Az 1928. évbe esik még Brentano Clemens romantikus születésének százötvenedik, Klopstock halálának százhuszonötödik, Herder Gottfried Keller halálának százhuszonötödik, Schubert Ferenc halálának századik évfordulója. Franciaország 1928. május 30-án Voltaire és július 2-án Jean Jacques Rousseau halálának százötvenedik évfordulójáról emlékezik meg. Ugyancsak 1928-ban lesz tíz éve, hogy Wedekind és Rosegger meghalt. Huszonöt éve hogy Mommsen, a nagy német történettudós halott. Harminc éve, hogy Bismarck, a vaskancellár, Meyer Konrad Ferdinánd a „Jürg Jenatsch“ szerzője elköltözött az élők sorából. Negyven éve, hogy I. Vilmos német császár és ötven éve, hogy Gutzkov Károly, a híres német író meghalt. Természetesen, ezzel még korántsem merült ki az 1928. évi jubileumok száma. A statisztikus, aki az adatokat összeállította, leginkább a francia és német viszonyokra volt tekintettel.

— Lindberghnek szobrot emel Amerika. Washingtonból jelentik: Kelly képviselő javaslatot tett a kongresszusnál arra, hogy 50.000 dolláros hitelt szavazzon meg, hogy Lindberghnek, a neves óceánrepülőnek a lebourgeti repülőtéren szobrot állítsanak.

— Szerelmes diák öngyilkossága. Oradeáról (Nagyváradról) jelentik: Tragikus és romantikus körülmények között akart leszámolni életével Kárász Rezső, az oradeai kereskedelmi iskola negyedik osztályának növendéke, a timisoarai villamosművek főkönyvelőjének fia. A fiatalember, aki néhány hónappal ezelőtt az egyik oradeai szanatóriumban feküdt súlyos neurastheniája miatt és csak karácsony előtt gyógyult fel, szombaton elűnt az intézetből. Társai aggódni kezdtek, mert attól féltek, hogy a könnyen felforgatható, ideges fiatalembernek valamilyen komoly baja történt. Vasárnap hajnalban az uccán megtalálták eszméletlenül Kárász Rezsőt, ki luminált vett be. A kórházba szállították, ahol gyomormosást alkalmaztak és sikerült is megmenteni a fiatalembert, akit kihallgattak arravonatkozólag, miért akarta eldobni magát az életet. Elmondotta, hogy reménytelenül szerelmes volt egy oradeai urileányba és a nem viszonzott szerelem, súlyosbítva betegségével, arra az elhatározásra bírta, hogy öngyilkos legyen. A rendőrség értesítette az esetről a fiatalember szüleit.

— Hét évre be akarják tiltani az Amerikába való bevándorlást. Washingtonból jelentik: Blanton demokrata képviselő indítványt terjesztett be, amelyben javasolja, hogy hét évre teljesen tiltsák be az Amerikába való bevándorlást.

— Bányarobbanás Angliában sok halottal. Westfrancfortból jelentik: A Coal Company egyik szénbányájában robbanás történt, 700 munkás megmenekült, de 93 munkást betemetett a bánya. A mentőmunkásokat azonnal megindították és hatvan munkást sikerült kihozni. A többi megmentése nem sikerült és eddig 28 holttestet húztak ki a romok közül, így valószínű, hogy a többi bennszorult bányász is meghalt.

Ujabb borzalmas robbanás Berlinben.

A grunewaldi villanegyedben levegőbe repült egy titkos rakétagyár. Letartóztatták a volt montenegrói főkonzult, a gyár egyik tulajdonosát.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) Borzalmas robbanás történt tegnap este a grunewaldi villanegyedben, dr. Stammer egészségügyi főtanácsos villájában. A robbanás, amely a laboratóriumban történt, elpusztította az egész házat. A villa pincéjében dr. Stammer sógorával Weingartner egykori montenegrói főkonzullal világítórakétagyárt létesített és nagymennyiségű robbanóanyagot halmozott fel. Anélkül, hogy ezt a rendőrségnek bejelentette volna. Dr. Stammer egy kísérlete közben összeesett két vegyi anyagot és ebből keletkezett a robbanás. A romok alól dr. Stammer és a

Weingartner-cég egyik alkalmazottjának holttestét húzták ki, míg a villa házmesterének ötagu családja haldoklik. A vizsgálat folyamán megállapították, hogy a raktárban még néhány hordó robbanóanyag volt felhalmozva, ami elég lett volna ahhoz, hogy az egész negyedet felrobbantsa. Megállapítást nyert, hogy a cég alkalmazottai tudtak arról, hogy veszedelmes robbanóanyagok vannak felhalmozva és mégsem tettek jelentést. Weingartner gondatlanságából okozott emberölés és robbanóanyagok tiltott elraktározása címén letartóztatták és megindították ellene az eljárást.

— Kedvezményes utazás a budapesti kiállításra. Budapestről jelentik: Március 22-től 26-ig tartják meg az országos tenyészállat-, termény- és élelmiszerkiállítást a budapesti tenyészállat-telepen. A Budapestre utazóknak 50 százalékos kedvezményt adnak, a külföldieknek már 50 százalékos víziumkedvezményt is, a jegykedvezményen kívül.

— Egy szerencsés kimeneteli gázrobbanás Hamburgban. Hamburgból jelentik: Halbersbrok városka egyik házában súlyos gázrobbanás történt. Egy héttagu család lakásában gázömlés volt és egy véletlenül meggyújtott gyufa lángja következtében előállt a robbanás, amelynél az asszony megsebesült, ellenben az öt gyermek csodálatosképpen sértetlen maradt. Az apa könnyebb sérülést szenvedett. A robbanás következtében nagy tűz ütött ki.

— Thèmes álarcoshálya január 14-én.

— Egy modern színház. Londonból jelentik: A most épült Picadilly-színház mellé óriási garázst építenek, amelyben a színház közönségének autói mind elférnek. A színházban magában légpárnákkal látják el az ülőhelyeket, az öltözőket pedig fürdőszobával.

— Ötlet könyvek és számlatartók Kerpelnél.

— Fürstiné szenzációs táncrevüje 14-én, szombaton este 9 órakor, utána reggelig bál. Központi teremben.

— RÁDIO-MŰSOR. Szerda, január 11. Wien — Grác. 16. Hangverseny. — Berlin. 20.30. Operetthangverseny. — Boroszló. 22.30. Gramofonhangverseny. — Boroszló. 22.30. Gramofonhangverseny. — Frankfurt a. M. 16.30. Hangverseny. — Leipzig. 22.15. Kabaré. — Milano. 21. Operett előadás. — München. 21. Zenekari hangverseny. — Nápoly. 21. Zenekari hangverseny. — Pozsony. 18.40. Gramofonzene. — Prága. 22. Hangverseny. — Róma. 20.45. Könnyű zene. — Stuttgart. 16.15. Hangverseny. — Zágráb. 20.35. Zongorahangverseny. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17.30. Szimfonikus hangverseny. 20. Herceg Ferenc-ciklus. 21.45. Gramofon hangverseny.

Robbanás

a bucaresti-i főpostán.

A főposta raktárában explodált egy feladott csomag.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Hatalmas robbanás történt ma délelőtt 11 órakor a bucaresti-i központi postahivatal csomagfeladási osztályának raktárában. Egy nagyobb Risdorfer bucaresti-i gyógyszerész által feladott és robbanékony vegyi anyagot tartalmazó postacsomag eddig rejtélyes körülmények között felrobbant. Az explozió nyomában felcsapott lángok pillanatok alatt az egész raktárt elborították. A robbanás óriási pánikot idézett elő. Az épület minden ablaka betört. Az esetről nyomban értesítették a tűzoltóságot, amely rövidesen elfojtotta a tüzet. A vizsgálat megindult. Valószínűleg Risdorfer gyógyszerészt vonják felelősségre, akit kötelezni fognak az okozott kár megtérítésére is. A kárfelbecslést holnap kezdik meg.

SPORT

O Angol válogatott és Európa reprezentatív csapatának focimérkőzése. Berlinből jelentik: Itteni sportkörök azt tervezik, hogy ez év nyarán megrendezik az angol válogatott és a kontinens válogatott focilcsapatának mérkőzését.

„A hazáért

önzetlenül kell dolgozni“

Serédy Ferencprimás Magyarország ujjaépítéséről.

Rómából jelentik: Dr. Serédy Jusztinian hercegprimás a San Ansemo kolostorban fogadta a magyar zarándokokat, akiknek nevében gróf Zichy Aladár üdvözölte a magyar egyházfőt. Üdvözlésükre Serédy dr. válaszolt és kijelentette, hogy szerzetes lévén, mindig másért dolgozott és sohasem akar mást, mint az anyaszentegyház és Magyarország dicsőségét. Leszögezte, hogy példát akar mutatni arra, hogy a hazát önzetlenül kell szeretni, önzetlenül kell dolgozni érte, mert nélkül lehetetlen az ország. Magyarországon ma mindenkinek dolgoznia kell.

A FEKETE NOVÉR

főszerepét

ELISABETH BERGNER

alakítja, szenzációs sikerrel.

A legideálisabb házasság.

Mely házasságokból lesz leginkább válás. — A házastársak legmegfelelőbb életkora.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.) Nem mondunk újat, ha megállapítjuk, hogy a házasság szentségének felvétele nagy rizikóval jár és noha ma a felek könnyebben menekülnek az „édes“ bilincsektől, mint néhány évtizeddel ezelőtt, azért ez a lényegesen nem változtat. A károsultak csak úgy jajgatnak, mint azelőtt és mindegyik azt hozza fel mentő oknak, hogy nem tudta előre, miképp alakulnak a dolgok.

Ezek a fájdalmak és gondok nem hagyták nyugton Hart Kornél professzort, az egyik amerikai egyetem szociológusát, aki tudományos kutatásaihoz először is statisztikai anyagot gyűjtött, majd terjedelmes értekezést írt arról, hogy mely házasságok lehetnek szerencsések.

Az amerikai viszonyok ugyan eltérnek a mi régimódi világunk berendezésétől, azonban a túl az oceáni házasságokban is javarészt ugyanazok a tényezők játszanak szerepet, mint itt. Hart professzor, mint az komoly tudóshoz illik, tanulmányainak eredményét más államokban is kipróbálta s mindenütt beváltak. — Hart professzor terjedelmes értekezésében rámutat egyebek között például arra, hogy az a nő, aki husz éves életkora előtt a nála öt évvel idősebb férfihez ment feleségül, inkább keresi a válást, mint az olyan nő, aki később, vele csaknem azonos koru férfit választott. A legideálisabb életkor: vőlegény 29, menyasszony 24. Az olyan házasságok, melyek mindkét fél husz éves kora előtt kötöttek, az ideális életkorban kötött házasságoknál százszázalékkal veszedelmesebbek. A harminckilenc éves életkoron túl kötött házasságok szintén igen nagy százalékos veszélyt rejtjenek.

Erős ostrom a banktörvény ellen.

Külföldön is nagy konsternációt keltett az új banktörvény tervezete. — Hivatalos közlés szerint az előzetes javaslatot a bankok előterjesztése szerint módosítani fogják. — Az erdélyi bankszindikátus csütörtökön foglalkozik a tervezettel.

(Az Aradi Közlöny elűj tudósítójának telefonjelentése.) A készülő új banktörvény hivatalos tervezetének nyilvánossághozatala, mint előrelátható volt, jogos megütközést keltett nemcsak az országban, hanem a külföldi pénzügyi körökben is. Ezzel magyarázható, hogy illetékes helyen siettek kommunikétt közzé tenni, amely szerint a közzétett tervezet egy szűkebbkörű tanulmányi bizottság vázlatmunkája csupán, amely csak ezután kerül megvitatásra a törvényszerkesztő bizottságban. Azt is hangoztatja a kommunikétt, hogy a tervezeten, amíg végleges formába öntik és a pénzügyminiszter elé terjesztik a parlamentben való benyújtás végett, lényeges módosítások fog-

nak történni a bankok képviselői részéről előterjesztett változtatások értelmében.

A banktörvény tervezete a legsúlyosabban az erdélyi és bánsági kisebb pénzintézeteket érinti, amelyek, ha a tervezet eredeti formájában kerülne elfogadásra, kénytelenek lennének működésüket beszüntetni. Epen ezért a banktörvény tervezete ellen úgy az erdélyi román, mint a kisebbségi intézetek részéről heves támadás várható. Az Erdélyi Bankszindikátus, amelynek tagjait közelről érinti a törvénytervezet, január 12-én választmányi ülést tart, amelyen megteszik a tervezetre vonatkozó észrevételeiket.

Szibériába viszik az orosz ellenzéket.

Trockijt, Radeket, Zinovievet, Rakovszkyt, Kamenevet és számos neves ellenzéki szovjetpolitikust száműzték Moszkvából.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A Berliner Tageblatt moszkvai táviratai szerint Trockijt, Radeket, Rakovszkyt, Zinovievet és több más ellenzéki politikust száműzésre ítélték. Általános meglepetésre a rendőrség több tisztviselője is csatlakozott az ellenzéki mozgalomhoz. Haminc ellenzéki politikus máris parancsot kapott Moszkva azonnali elhagyására. A száműzötteket részben Archangleszk környékére, részben Szibériába száműzik. Egész bizonyos, hogy Kamenevet és Jevdekimovot is hasonló

sors éri. A száműzöttek között van Zebriakov is, aki annak idején létrehozta a kereskedelmi kapcsolatokat a szovjet és az Egyesült-Államok között és Smilga, aki újjászervezte a szovjetipart, valamint nagyszámu újságíró. Trockijt Asztrachanba, Rakovszkyt pedig Vitkába száműzték, amely 500 kilométernyire van a legközelebbi vasuti állomástól. A szovjetkörökben hangsúlyozzák, hogy azért volt szükség ezekre az intézkedésekre, mert az ellenzék nem tartották be ama ígéretüket, hogy alkalmazkodó magatartást tanúsítanak.

Huszonöt éves a magyar parlament palotája

Büntetőnovella a bolsevista propaganda ellen.

Budapestről jelentik: A karácsonyi szünet óta először ült ma össze a képviselőház, amely először Huszár Károly érdemeiről emlékezett meg, majd Zsitvay elnök megemlítette, hogy a parlament épen 25 éve működik jelenlegi épületében. Ezzel kapcsolatban nagy beszédet tartott az ország és a parlament munkájáról. A 25-ik évforduló tiszteletére úgy a képviselőház, mint a felsőház művészi szavazóurnákat kapott. Ugyancsak ma ült össze a felsőház Wlassics elnöklelte alatt. Itt először Heitsy Pált parentálták el, majd Floor Károly professzor elhunytával megüresedett helyre

kinevezett utóda Lenhossek Mihály tanár mutatta be megbízólevelét. Ezután áttértek a büntetőnovella tárgyalására.

A büntetőnovella tárgyalásánál Varga Ferenc koronaügyész a felsőházi ülésen hozzászólt a javaslatához és a büntetőnovella szigorítását indítványozta a bolsevizmus elleni védekezés céljából, rámutatva arra a nemzetközi veszélyre, amely a bolsevista propaganda következtében fenyeget. Pesthy igazságügyminiszter válaszolt a hozzászólásokra, majd részleteiben is megszavazták a büntetőnovellát.

amerikai szörmekereskedő és szállodatulajdonos 100 millió dollár. F. W. Vanderbilt, amerikai vasuti vállalkozó 100 millió dollár. Thomas B. Walker, amerikai fa- és papírkereskedő 100 millió dollár. H. Mitsui báró, Japán legnagyobb hajózási vállalkozója 100 millió dollár. Simon Y. Patino, Bolivia bányáinak tulajdonosa 100 millió dollár. Alfred Loevenstein, belga bányatulajdonos és hajózási vállalkozó 100 millió dollár.

A kimutatásból kitűnik, hogy a leggazdagabb emberek túlnyomó része amerikai, csak két európai, egy ázsiai és egy délamerikai van közöttük. A Rotschildok azért nem szerepelnek a kimutatásban, mivel a család 200 millió dolláros vagyona megoszlik az egyes családtagok között és egyetlen Rotschild sincsen, akinek egyéni vagyona csak távolról is megközelítene a 100 millió dollárt. Ugyanez áll a Guggenheim-családra, amelynek összvagyonja ugyancsak 200 millió dolláron felül van. Ha azonban az egyes családtagokat vesszük számításba, úgy az Astorok és Vanderbiltek családja vagyona meghaladja egyenként az 500 millió dollárt. Az utolsó esztendőben 3 nagy vagyon omlott össze. Stinnes vagyona fénykorában 1 milliárd dollárra rugott. Halálakor még mindig 100 millió dollárra becsülték. Carnegie vagyona mintegy 350 millió dollár volt. Megsemmisült az ugyancsak elhunyt Frederick Weyerhauser fatermelő vagyona is, aki halálakor 30 milliárd méter fát és 300 millió dollárt hagyott hátra. Tisztázatlan még Japán legnagyobb kereskedőjének, a tavalgy csödbbe került Susuki asszonynak vagyoni viszonya.

Amerikában 1855-ben 27 milliomos, 1914-ben már 4500, 1917-ben 11.800 milliomos volt, 1923-ban a milliomosok száma 8600-ra csökkent, 1924-ben újból 11.000-re emelkedett és

A Pénz uralkodói.

Nemzetközi statisztika a világ leggazdagabb embereiről.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől). A napokban érdekes kimutatás került nyilvánosságra a milliárdosokról. A statisztika élén Henry Ford és fia szerepelnek. A két Ford vagyona 1 milliárd 150 millió dollárra rug. A Ford-család után a Rockefeller-dinasztia következik. Az apa és fia vagyona együtt 600 millió dollárt tesz ki. Rockefeller azért szorult Ford mögé, mivel vagyonának igen nagy részét jótékony célra adományozta. A Rockefeller-alapítványokra 500 millió dollárt fordított, továbbá 250 millió dollárt olyan intézményeknek adományozott, amelyek nem az ő nevét viselik. Ha ezeket az összegeket nem ajándékozta volna el, úgy az olajkirály 1.3 milliárd dollárral a kimutatás élén szerepelne az automobilkirály előtt.

A világ további leggazdagabb emberei a következők: Mellon amerikai pénzügyi államtitkár és fivére (banküzlet és aluminium) 200 millió dollár. Westminster hercege, aki London legértékesebb részeit birtokosa 200 millió dollár. Edward és Anna Harkness, az öreg Rockefeller társának örökösei 200 millió dollár. Sir Basil Zacharoff, a görög származású hadseregszállító, a londoni Vickers-művek tulajdonosa és a montecarloi kaszinó feles birtokosa 125 millió dollár. Payne Whitney amerikai bankár, vasuti és petroleum-vállalkozó 100 millió dollár. George F. Baker és fiai, amerikai bankárok 100 millió dollár. Vincent Astor,

ERZSEBET MUZGO.

Ma d. u. 5, 7 és este 9 órákor

a legcsodásabb filmremekmű

Mr. Wu (A Mandarin)

Lon Chaney-vel a főszerepben.

Kihívott zenekar. — D. u. 5 és 7 órákor rendez

olcsó, este 9 órákor 5 lejjel emelt helyárak.

Pénztárnyitás d. u. 3 órákor.

Jön! ASSZONY és ÖRDÖG Jön!

Sudermann regénye filmen.

1927-ben 15.000-re becsülték az amerikai milliomosok számát. 1923-ban a 8600 amerikai milliomos vagyonát 30 milliárd dollárra becsülték, az amerikai nemzeti vagyon egy nyolcad része tehát a lakosság egy tizenkétezered részének birtokában volt.

Modern alamizsnagyűjtés Aradon.

„Megharapott egy veszett kutya kérem...” — A koldulás legújabb trükkje Aradon.

Színhely: Arad. Borbélyterem és mivel este van, sok vendég. Szappanozás, spriccelés kölnivel, féltipletyka, sporthírek, újságolvasás. Idő: ma. Vagy inkább így: Ma.

Az ajtó nyílik. A segédek kara fel se néz, csak fujja a sablonköszöntést:

— Aáaszulgááa!...

Az egyik végül mégis csak felnéz és már szívná is vissza a nagy udvariasságot, de már késő. Toprongyos, furcsa figura kerül feljebb. Bakancsa van, de rossz, könyöke, piszkos inge őrjalmatlan lyukakon át kíváncsiskodik ki a világra, nadrágja foltok csodálatos mozaikja révén látszik egészen, orra azonban vidáman és alkoholistasán vörös. Egyébként is: a fura vendég meglehetősen virgonc. Mint valami betanított iskolásgyerek, vagy hamistanu leckétönusban kezd:

— Megharapott egy veszett kutya kérem és nincs pénzem, hogy elutazzak Clujra a Pasteur-intézetbe. Kérek egy pár lejt, mert ha ma el nem utazom...

Néhány vendég ijedten fészkelődik a széken szappanosan, de a főnök ur nagy emberismerő.

— Rendben van — szól angol higgadtsággal — itt van magának.

Fehér köpenye zsebéből pár lejt vesz elő. A veszett kutyától megmárt leemel kalapiát, de ügyesen és belerepül a pár lejt. Furcsa raktár volt a zsíros kalap belseje. Cigareták, bélyegek, kegytárgyak, pénz volt különös összevisszaságban benne. Ugy látszik, ez mind a cluji utazáshoz kellett. Szélesre vigyorodott arccal köszönte a pénzt a mesternek:

— Én is borbély vagyok — kartárszkodott élenken — de most... izé... most szabad-ságon.

Kissé zavartan tette fejére a raktárt és ment ki. Félna mulva a trafikban találkozott vele. Leckemondás, veszett kutya, utazás Clujra. Elmene-telkor trafikos volt, hadirokkant, akét kiűzöttak. Pár perc mulva a csemegeüzletben ugyanugy.

— Megharapott egy veszett kutya kérem...

Bucszáskor tönkrement csemege volt. Mindenki részvételt nézett utána. Bosszantott a dolog, hát odamentem hozzá az uccán:

— Hallja — mondtam neki — mit csapja be itt maga sorba az embereket? Hisz magát talán még rendes kutya sem harapta meg, nemhogy veszett.

Ijesztően nézett rám, de aztán barátságosra vigyorodott borostás arca és titokzatosan magyarázni kezdett.

— Dehogy nem nagyságos ur, dehogy nem. Még a városban harapott meg. Egy nagy kutya falun. Azóta így élek. És tessék elhinni, nem is rossz. De ne tessék szólni senkinek se. Inkább nem kérek magától semmit.

Odáblépett egy sétáló férficsoport elé.

— Megharapott...

És hulltak a kalapba a lejek. Rámkacsintott ti-tokba és somfordált tovább.

Ugy látszik, a modus vivendik száma ismét szaporodott eggyel. És egész egyszerű ez az ipar. Az ember megáll és elkezd leckés hangon: „Megharapott egy veszett kutya, kérem...”

Szavamra: egy kis szimbolizmussal, nagyon sokan elmondhatjuk ezt magunkról, csak az a baj, hogy nem mindenki kap érte lejelet.

Fóthy Ernő.

LEGUJABB.

A belgrádi Telegraphen-Union rádió-tudósítása az Aradi Közlöny számára. Fascisták az olasz diplomáciában.

Nagy változások az olasz diplomáciai karban.

Párisból jelentik: Az Informatione híradása szerint az olasz diplomáciai karban nagy változások készülnek. Számos új diplomatát és követet neveznek ki, mind a fascisták legmegbízhatóbb embereiből.

Az osztrák burgonyát kitiltják Magyarországból.

Budapestről jelentik: Gazdasági körökben erősen foglalkoznak az ország burgonyakivételének csökkenésével. Ennek okát főleg abban látják, hogy az osztrák rózsaburgonya vámentesen hozható be az országba, amivel konkurrenciát csinál a magyar burgonyának. Most akció indult meg az osztrák burgonya behozatalának eltávolítása érdekében.

Boris bolgár király súlyos beteg.

Szófiából jelentik: Boris király, aki néhány nap óta szobájában tartózkodik influenza miatt, most súlyosan megbetegedett.

A franciák követséget létesítenek Kanadában

Párisból jelentik: A kanadai és francia kormány tárgyalásokat folytattak, amelyeknek eredményeképpen a franciák a kanadai Quebecben, míg a kanadaiak Párisban követséget állítanak fel.

Negatív eredménnyel végződött a szentgotthardi vizsgálat.

Az osztrák kormány átadta jelentését a kisanthárnak. — Nem lesz nemzetközi affér a fegyvercsempészségből.

Bécsből jelentik: Az osztrák kormány ma nyújtotta át hivatalos jegyzékét a kisanthár képviselőinek a szentgotthardi fegyvercsempészség ügyében. A hivatalos jelentést most Bucaresti, Belgrád és Prága külügyminiszterei áttanulmányozzák és csak azután döntenek a további lépések fölött. Annyi már megállapítást nyert hivatalosan is, hogy a fegyverek olasz eredetűek és hamis bevallással kerültek Magyarországra.

Prágából jelentik: A Reforma híradása szerint a kisanthár nem akar nemzetközi affért csinálni a szentgotthardi ügyből, miután a vizsgálat negatív eredménnyel végződött és pusztán gyanúból mérész vállalkozás volna diplomáciai affért csinálni. A parlament külügyi bizottságának legközelebbi ülésén több kormányprótról képviselő interpellálni akar.

Közgazdaság.

Zürichben 3.21.50, Párisban 15.60 a lej

(Arad, január 10.) A lej ma zürichi zárlatban 3.21.50-es jegyzéssel érkezett, ami a lej újabb emelkedését mutatja. Érdeklődünk illetékes helyen, hogy mi okozza a lejnek az utóbbi napokban való lassú, de biztos emelkedését és azt az információt kaptuk, hogy a svájci franknak a világpiacra való nagyarányú gyengülése az oka a lej s általában a devizák emelkedésének. A belföldi piac egyébként nem reagál az emelkedésre és szilárd tendenciájú.

Helyi valutaárak. (Január hó 10.)
Kifizetések: Berlin 38.85, Newyork 162.50, London 793.50, Páris 6.41.50, Milánó 8.60, Prága 4.82.50, Budapest 28.48, Zágráb 2.87.50, Bécs 23, Zürich 31.40. — Áru: Márka 38.60, dollár 162, angol font 790, francia frank 6.50, olasz lira 8.50, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.82, osztrák schilling 23.10, svájci frank 31.40. — Pénz: Márka 38.15, dollár 160.50, angol font 780, francia frank 6.30, olasz lira

8.40, cseh korona 4.75, pengő 28.30, dinár 2.75, osztrák schilling 22.85, svájci frank 31.20.

— Irányzat: Szilárd.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január hó 10.)
Berlin 123.50, Amsterdam 209.15, Newyork 519, London 2529, Páris 20.39.50, Milánó 27.45, Prága 15.38, Budapest 90.72, Belgrád 9.13.75, Bucaresti 3.21, Varsó 58.20, Bécs 73.25.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január hó 10.)
Berlin 123.57.50, Amsterdam 209.15, Newyork 519.05, London 2529.25, Páris 20.39.50, Milánó 27.44.50, Prága 15.38, Budapest 90.72.50, Belgrád 9.14, Bucaresti 3.21.50, Varsó 58.20, Bécs 73.25.50.

Bucaresti-i tőzsdezárlat. (Január hó 10.)
Devizák: Páris 6.38, Berlin 38.64, London 790.50, Newyork 162.15, Milánó 8.60, Zürich 31.29, Bécs 22.92, Prága 4.81, Budapest 28.37.
— Valuták: Napoleon 648, márka 38.50, leva 1.19, török lira 0.83.50, angol font 788, francia frank 6.48, svájci frank 31.20, olasz lira 8.65, drachma 2.18, dinár 2.86, dollár 161, lengyel zloty 18.25, osztrák schilling 23, pengő 28.40, cseh korona 4.76.

Törvényjavaslat készül a kamatláb szabályozásáról. Bucarestből jelentik: A múlt év végén a kamarában interpellációt intéztek az igazságügyminiszterhez a kamatláb szabályozása ügyében. Ezzel kapcsolatban Stelian Popescu igazságügyminiszter ankétet rendezett a kereskedelmi és iparkamarák között, hogyan lehetne megszüntetni egyszer és mindenkorra az uzsorakamatlábát. Az igazságügyminisztériumba most érkeztek be a kereskedelmi és iparkamarák válasza, amelyekből kitűnik, hogy ennek a kérdésnek a rendezése a kereskedelmi és a pénzügyminisztérium hatáskörébe tartozik. Ennek következtében a kormány bizottságot létesített, amelyben a kereskedelmi, pénzügyi és igazságügyi minisztériumok is képviselve vannak. A bizottság feladatává tették, hogy törvényjavaslatot dolgozzon ki a kamatláb rendezéséről, amely legközelebb a parlament elé kerül.

Hétszáz millió kölcsönt kap a CFR. Bucarestből jelentik: A kormány elvben felhatalmazta a CFR-t hétszáz millió belső kölcsön felvételére, amelyet a Banca Nationala vezetésével egy bankkonzorcium fog nyújtani az államvasutaknak.

Kincstári faraktár Aradon. Érdekes tervet valósít meg a kincstár Aradon. A kincstár néhány nap múlva a Marosnál, a hegyaljai vilamosmegálló közelében deszkarakatárát állít fel, amely egyrészt az Aradra érkező külföldieknek fogja bemutatni a romániai deszka-termékeket, másrészt exportra dolgozik. A deszkarakatár az aradi kincstári erdőgazgatóság felügyelete alatt fog dolgozni és anyagát a clujai kincstári erdészettől kapja.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Județului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik a felejthetetlen jó hitves, édesanya, nagyanya, testvér, rokon és jóbarát

Pecsenye Istvánné szül. Ambrózy Erzsébet

temetésén résztvettek, ravatalára koszorút helyeztek, avagy részvétüknek egyéb uton kifejezést adva, végtelen fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, valamint az Aradi hivataloságok koszoru küldéséért is ez uton mondunk szívből jövő hálás köszönetet.

Arad, 1927. január 10.

Pecsenye István és családja
és Ambrózy Mária testvére.

Gramophonok varrógépek

kedvező részletfizetésre kaphatók
Hanglemezekben őrlési raktár.
Mindon vételköltséget nélkül hall-
gassa meg alágér-újdonosságait.

HAMMER ZSIGMOND és FIA
Arad, Bulv. Regele Ferdinand No. 27.
(Boros Béni-tér.) 5135

Makulatura,

tiszta lappeldányok
csomagolásra,
5 kgr.-os kö-
tegekben.

kaphatók az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Távirat címe: „HUNGARIOTEL”.

Mindenkinek ajánlatos!!

a szehszlovák állami osztálysorsjáték-
ban résztvenni.

57 millió össznyeremények, 2 millió főnyeremény.

Rendelések a világhírű főelárusító cégnél:

WALD BANKHÁZ, KOŠICE.

1/4 cK. 20.—, 1/2 cK. 40.—, 1/1 cK. 80.—.

Dupla sorsjegy (2 egész sorsjegy egyenlő számu) cK. 160.—,

diskrét szétküldés, felirat nélküli zárt borítékban,

Befizetés a sorsjegy és a hivatalos játéktér vétele után. 262

Külföldi (nemzetközi) postautalványon vagy ajánlott levélben.

I. oszt. huzása 1928. január hó 18.

legfinomabb **TEA-VAJ 1/10 kgr. YOGHURT, IMPERIAL** állandóan frissen KAPHATÓ **Aradi Tejcsarnok** üzletei-Str. Crisan (Karolina-ucca) 2. Str. Metianu (Forray-ucca) 2. Str. Bratianu (Weitzer J.-u.) 11. P. Catedraiei (Tőkély-tér) 13.

Berlin, Drezda, Leipzig, Kölnbe utazom, megbízásokat vállalom. (Cím: Str. Eminescu 39.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélveggel ellátott kérdezősködésekre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélteljes csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

„DISZKRÉT” levele van a jelzett helyen. Barnától 306

HÁZASSÁG.

HÁZASSÁG céljából megismerkednék 25 éves intelligens szobaleánnyal vagy szakácsnéval, ügyes és szép és egy kis hozománya is legyen. Levelet „Összintén” jellegre az Aradi Közlöny kiadójaiba kérek. 304

ALKALMAZÁS.

VETŐMAGSZAKMÁBAN jártas üzleti alkalmazottat keresünk azonnali belépésre. Cím az Aradi Közlöny kiadójaiban. 303

PERFEKT szakácsné azonnalra állást keres. Str. General Coanda 52. 305

JÓBIZONYITVÁNNYAL főzni tudó mindenes 15-re felvétetik. Str. Sincal 13.

MINDENES főzőnd felvétetik. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 7., II. em. 10500

LAKÁS.

TISZTA butorozott szoba intelligens férfinak kiadó. Str. Ciontea 6. (Pöntenberg.) 312

KERESEK nagyobb egyszoba konyhás esetleg kétszobás lakást április vagy május elsejére. Ajánlatokat Virág-u. 61. szám kérek. 500

VÉTEL ÉSELADÁS.

30 KGR. I-a libazsir eladó. Arad, Strada Stroiescu 23. (Teleky) emelet. 307

HOFHERR-SCHRANTZ CSÉPLŐGAR-NITURA 8-as teljes felszereléssel, jó karban, eladó. Bővebbet Ürad. tisztartóság Monerán u. p. Bocsig. 277

ANTIK és modern ebédlők, háló, úr-szoba, szalon berendezések, antik bútorok, Ehrbar, Bösendorfer, Petroff stb. zongorák, márkás porcellánok, japán vázák, zsolnai korsók, alpaca evőeszközök, festmények, tükrök, fotelok, lámpák, paravánok, sodronvágtyak, férfi és női bundák, férfi télikabátok, kis vitrin, antik órák, stb. eladók. Salgóné bizománnyi üzlet Str. Horia (Széchenyi-u.) 1000

NÉGY darab hizott sertés eladó. Strada Dcamna Balasa 149. 288

KÉT ágy (fényezett kemény fából), két éjjeli szekrény márvány lappal, egy kétajtós ruhaszekrény, toleltte tükör stb. sürgősen olcsón eladó. Arad, Str. Brumärel 12-14 volt Péter-ucca. 300

ANTIK és modern bútorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat használt bútorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműeket, stb. bizománnyal veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PÁPIR 5 klgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

INGATLAN.

KISEBB HÁZ megvételre keresetetik. Ajánlatok „Tisztviselő” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek. 318

Ön is gazdag akar lenni?

A csehszlovák osztálysorsjáték bőven alkalmat nyújt Önnek erre:

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben:

10 millió lej = 2 millió cK.

2 jutalomdíj á 3¹/₂ millió lej = 700.000.- cK.

2 nyeremény á 1¹/₂ millió lej = 300.000.- cK.

2 nyeremény á 1 millió lej = 200.000.- cK.

1 nyeremény á ¹/₂ millió lej = 100.000.- cK.

és sok nyeremény á 450.000, 400.000, 350.000, 300.000 lej, azaz 90.000, 80.000, 70.000, 60.000 cK. stb.

Összesen 115.000 nyeremény.

285 millió lej = 57 millió cK.

összeértékben. *

Minden egyes nyeremény készpénzben és levonás nélkül lesz kifizetve.

Minden második sorsjegy nyer.

Az I. oszt. húzása 1928. január 18-án.

Rendeljen azonnal az általánosan ismert

Fortuna Bankháznál, Bratislava.

Megrendelő lap. Borítékban küldendő.

FORTUNA BANKHÁZNAK.

Bratislava, Csehszlovákia.

Küldjön I. oszt. húzáshoz

.....egész sorsjegyet á 400.— lejfél á 200.— lejnegyed á 100.— lej.

Az összeget Önnek a sorsjegy vétele után vagy postátalvánnyal vagy pénzeslevélben átutalom. 6989

Név: _____

Hely: _____ Ucca, ut: _____

C.

A téli menetrend.

ÉRVÉNYES OKTÓBER 15-TŐL.

Arad — Tövis — Bucuresti:

expressz ind. 1.03 érk. 5.40 érk. 16.50
személy ind. 4.25 érk. 12.35 érk. —
or. expr.* ind. 7.14 érk. 11.33 érk. 22.15
személy ind. 14.55 érk. 22.09 érk. —
gyors ind. 17.13 érk. 22.27 érk. 10.00
személy ind. 21.40 érk. 5.17 érk. —

* Orient-expressz közlekedik hétfőn, csütörtök és szombaton reggel.

Bucuresti — Tövis — Arad:

személy — ind. 16.35 érk. 0.15
expressz ind. 12.45 ind. 0.43 érk. 5.47
személy — ind. 23.35 érk. 7.13
gyors ind. 20.05 ind. 7.45 érk. 13.20
személy — ind. 6.40 érk. 14.25
or. expr.* ind. 8.30 ind. 18.59 érk. 23.18

* Orient-expressz közlekedik hétfő, szerda és péntek éjjel.

Arad — Curtici — Lökősháza:

személy ind. 0.50 érk. 1.16 —
expressz ind. 6.14 érk. 6.33 érk. 7.40
személy ind. 7.20 érk. 7.46 —

személy ind. 8.54 érk. 9.20 érk. 10.38
gyors ind. 13.55 érk. 14.14 érk. 15.27
személy ind. 14.30 érk. 15.05 —
személy ind. 18.04 érk. 18.30 érk. 19.48
or. expr.* ind. 23.37 érk. 23.56 érk. 0.43

* Orient-expressz közlekedik hétfő, szerda és péntek éjjel.

Lökősháza — Curtici — Arad:

expressz ind. 23.10 ind. 0.22 érk. 0.40
or. expr.* ind. 5.52 ind. 6.34 érk. 6.51
személy — ind. 6.45 érk. 7.29
személy — 7.10 ind. 8.27 érk. 8.53
személy ind. 11.02 ind. 11.32 érk. 11.58
gyors ind. 15.28 ind. 16.30 érk. 16.48
személy ind. 17.14 ind. 18.31 érk. 18.57
személy ind. 20.05 ind. 20.40 érk. 21.06

* Orient-expressz közlekedik hétfő, csütörtök és szombat reggel.

Arad—Pécska—Battonya: Aradról indul: személy 5.10, személy 6.30, gyors 10.18, vegyes 15.30, személy 19.20. — Pécskára érkezik: személy 5.55, személy 7.15, gyors 10.47, vegyes 16.15, személy 20.05. — Battonyára érkezik: személy 8.09, gyors 11.37, vegyes 17.39, személy 21.17.

Battonya—Pécska—Arad: Battonyáról indul: személy 22.31, személy 10.56, gyors 12.40, vegyes 19.20. — Pécskáról indul: személy 23.30, személy 6.23, személy 11.59, gyors 13.47, vegyes 20.36. Aradra érkezik: személy 0.14, személy 7.10, személy 12.45, gyors 14.15, vegyes 21.22.

Arad—Timisoara: Aradról indul: szv. 1.05, gyors 6.10, személy 7.36, személy 10.41, személy 15.05, gyors 17.05, szem. 20.30. — Temesvárra érkezik: személy 2.33, gyors 7.25, személy 9.05, személy 12.09, személy 16.34, gyors 18.19, személy 22.00.

Timisoara—Arad: Temesvárról indul: gyors 23.10, személy 4.25, személy 6.25, személy 8.05, gyors 12.17, személy 13.55, személy 19.50. — Aradra érkezik: gyors 0.25, személy 5.55, személy 8.00, személy 9.40, gyors 13.35, személy 15.26, személy 21.20.

Arad—Oradea: Aradról indul: személy 0.55, gyorsmotor 6.20, személy 10.16, személy 15.48. — Nagyváradra érkezik: személy 5.15, gyorsmotor 9.30, személy 14.45, személy 20.50.

Oradea—Arad: Nagyváradról indul: személy 19.15, személy 5.35, személy 12.20, gyorsmotor 16.50. — Aradra érkezik: személy 0.10, személy 10.15, személy 16.43, gyorsmotor 19.50.

Arad—Brád: Aradról indul: személy 7.30, személy 11.45, személy 16.06, gyorsmotor 18.40. — Brádra érkezik: személy 13.55, személy 17.40, személy 22.30, gyorsmotor 23.10.

Brád—Arad: Brádról indul: személy 23.30, gyorsmotor 4.40, személy 7.45, személy 14.00. — Aradra érkezik: személy 5.57, gyorsmotor 9.00, személy 14.10, személy 20.20.

Arad—Jimbolia: Aradról indul: vegyes 10.00, személy 15.27. — Jimboliára érkezik: vegyes 14.22, személy 18.50.

Jimbolia—Arad: Jimboliáról indul: személy 3.50, vegyes 14.50. — Aradra érkezik: személy 7.25, vegyes 20.00.

Arad—Otlaka: Aradról indul: szem. 17.20. — Otlakára érkezik: szem. 20.05.

Otlaka—Arad: Otlakáról indul: személy 10.20. — Aradra érkezik: személy 13.17.

VIZUMOK követségeknél
Utlevélhosszabítások, C.F.R. bérletek

!! Künstler-vizumiroda !!

Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dacia szállóval szemben.

**Bármely ügyet vagy meg-
bízást pontosan elintézt.**

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs géjén. Kiadóhivatal: Aradi nyomdavidálat.